

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 68. — ŠTEV. 68.

NEW YORK, FRIDAY, MARCH 21, 1924. — PETEK, 21. MARCH A, 1924.

VOLUME XXXII. — LETNIK XXXII.

MOSKVA POSLALA KITAJSKI ULTIMAT

Sovjetska vlada noče priznati novega kitajskega zastopnika. — Kitajska noče odgovoriti na sovjetski ultimatum. — Sovjetska delegacija v Londonu. — Danska bo priznala Rusijo, dočim se Holandska še vedno obotavlja. — Za ortodokskega prelata se zahteva smrtna kazen.

Moskva, Rusija, 20. marca. — Sovjetska vlada ne bo priznala statusa novega kitajskega zastopnika za Moskvu, in sicer toliko časa ne, dokler ne bo odobrena rusko-kitajska pogodba.

Danes je dospela iz Pekina brzojavka, da so dali Rusi kitajski vladi v svojem ultimatu prekratek odlog, in vsled tega naj se začne nova pogajanja. Rusi izjavljajo, da je pogodba, kot jo je odobril dr. Wang, zanje dobra ter da ne dajo nikakih nadaljnjih koncesij.

Ruski oficijelni krogi so mnenja, da pride lahko do resnih diplomatskih sporov, če ne bo v najkrajšem času rešeno vprašanje pogodbe.

Te dni je odpotovala proti Londonu ruska sovjetska delegacija, ki se bo udeležila angleško-ruske konference, katero bo pričela zborovati dne 29. marca.

Če bodo pogajanja ugodno izpadla, bo prosil angleški ministrski predsednik MacDonald v papeževem imenu za pomiloščenje nadškofa Cepljaka.

Kodanj, Dansko, 20. marca. — Časopis "Politiken" poroča, da bo v najkrajšem času priznala Danska sovjetsko vlado.

Haag, Holandska, 20. marca. — Zbornica je danes odpravila vse predloge socialističnih in komunističnih poslancev, naj vlada takoj obnovi diplomatske zveze s sovjetsko Rusijo.

Tiflis, 20. marca. — V obravnavi proti patriarhu Ambrosiju, naletku ortodoksne cerkve v Georgiji in Armeniji, je zahteval državni pravdnik smrtno kazen. Obravnava se že dolgo časa vrši, obsodba bo pa enkrat te dni proglašena.

Patriarha dolže, da je vplival na genovsko konferenco, da bi v njegov prid rešila vprašanje Georgije.

POLJSKA JE ZAVRNILA ME-MARX IN STRESEMANN STA MELSKO POGODBO TER ZAHTEVA GDANSK.

Varsava, Poljska, 20. marca. — Danes sta dospela sem nemški kancler Marx in zunanji minister Stresemann. S tem sta vrnila črnik avstrijskemu kanclerju Seipelu, ki jnu je obiskal lansko leto. Rekla sta, da se ne mudita v avstrijski prestolnici po političnih opravkih.

BOJ MED ANGLEŠKIMI IN AMERIŠKIMI MORNARJI.

Villefranche, Francija, 20. marca. — Danes so se spopadli tukaj angleški mornarji z ameriški. Obe stranki sta se posluževali revolverjev. En angleški mornar je bil usmrčen, par Amerikancev pa ranjenih. Baje so bili vsi pijani. Oblasti bodo uvedle obširno preiskavo.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

se petom naše lankc izvršujejo sazualjivo, hitre in po niskih cenah:

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA

Bankovila na sadnje pošte in izplačuje "Poštni čkovni savod" in "Jadranska banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je paš za hitro izplačilo najugodnejše.

1000 Din. \$13.30
2000 Din. \$26.40
5000 Din. \$65.50

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računimo posebel po 15 centov za poštnino in druge stroške.

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

Bankovila na sadnje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu. Opatiji in Zadr.

200 lir \$ 9.90
300 lir \$14.55
500 lir \$23.75
1000 lir \$46.50

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 500 lir računimo posebel po 35 centov za poštnino in druge stroške.

Za pošiljavo, ki prisega znesek pet tisoč dolarjev ali po dva tisoč lir dovoljujemo po mogetnosti še poseben popust.

Vrednost dinarjem in litram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepredvidljivo; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Računamo po ceni onega dne, ko nam dosepe poslani denar v roka.

Glede izplačil v ameriških dolarjih glejte poseben oglas v tem listu.

Denar nam je poslata najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

21 Cortlandt Street Tel. Cortlandt 427 New York, N. Y.
Glavne zastopništvo Jadranske Bank.

DENBY JE VESEL IN ZADOVOLJEN.

Ko je dospel v Detroit odstavljeni mornar, tajnik Edwin Denby, ga je pozdravila na kolodvoru velika množica njegovih prijateljev. Pred mestno hišo je imel župan Martin slavnostni govor. Denby je izjavil, da ga po krivici dolže ter izrazil upanje, da bo kmalu deležen vsega zadoščenja.

HAYES V AVDIJENCI PRI PAPEŽU PIJU

Newyorški nadškof ne more prehlvaliti papeževe ljubeznjivosti. Papež se baje zanima za vse, kar se tiče Amerike. — Pij je velik človekoljub.

Rim, Italija, 20. marca. — Papež Pij je sprejel danes popoldne v avdienci newyorškega nadškofa Hayesa. Pogovor je trajal vsega skupaj trideset ur.

Pozneje je rekel Hayes, da je papež izredno ljubezniv, velik človekoljub in da se posebno zanima za vse, kar se tiče Amerike.

Glede svojega pogovora s papežem je rekel Hayes:

— Ko sva se za ena pogovarjali o Ameriki, se je ziasnil svetemu očetu obraz. Amerika se mu zdi obljubljena dežela, dežela, izpolnilve. Nobena druga dežela ni izkazala človeštva toliko dobrot, ker je gostoljubno odprla vrata vsakomur ter mu dala priliko, da izkorišča njene zaklade. Svojo izredno poštenost in nepristranost je pokazala tudi v svetovni vojni, ko se je odločno postavila na stran pravičnega ter ni zahtevala nobene nagrade za svojo pomoč.

Papež je napravil name vtis neizmerno ljubeznjivega človeka, ki se zanima za vse dobro in hoče vse slabo odpraviti.

KRATKOLASA BANDITKA SE JE POJAVILA TUDI V MANHATTANU.

Dočim išče policija po vsem Brooklynu skrajno predrzno banditko, ki ima na vesti že nebroj ropov in tatvin, se je včeraj pojavila v Manhattanu ter okradla prodajalno usnjaa, koje lastnik je Abraham Taxin na Columbus Ave. Spremljal jo je mlad možiki. Lastniku je zapretila z revolverjem, dočim mu je možiki vzel iz pisalne mize sedemdeset dolarjev. Nato sta oba brez sledu izginila.

FRANCOSKE VOLITVE.

Pariz, Francija, 20. marca. — Danes je bilo tukaj oficijelno razglašeno, da se bodo vršile dne 11. maja po vsej Franciji splošne parlamentarne volitve.

STRAŠNA SMRT POD MORSKO POVRŠINO

Petindvajset kitajskih mornarjev se nahaja v submarinu pod morskno gladino. — Rešiti jih n' mogoče. — Telefonska zveza med njimi in zunanjim svetom.

Tokio, Japonsko, 20. marca. — V pristanišču Sasebo je zadela bojna ladja "Tatsuta" ob submarinu št. 43. V submarinu se je nahajalo 24 mornarjev in poveljnik. Telefonska zveza med ponesrečenim submarinom in zunanjim svetom je bila kmalo ustanovljena. Mornarji so sporočili, da se je razbil razgledni stoip, da je vdrla voda v del podmorskega čolna ter da je pri življenju še šestnajst mož ter dva strojna častnika.

Mornarji pripovedujejo po telefonu o strahovitem trpljenju. Kljub temu pa vsi junaški zro smrti v oči. Vedo, da jim je rešitev nemogoča in da jim bo prej ali slej zmanjkalo zraka.

Na mestu nesreče se je zbralo veliko število bojnih ladij, ki skušajo rešiti ponesrečence.

Brez dvoma se jim bo posrečilo dvigniti submarin na površino, toda do tistega časa bodo mrtvi že vsi člani posadke.

ŠTRAJKARJI MORAJO PLAČATI VISOKO KAZEN.

San Francisco, Cal., 20. marca. — Zvezno prizivno sodišče je potrdilo razsodbo zveznega sodišča, da mora osem štrajkujočih delavcev pri Atchinson, Topeka & Santa Fe železnici plačati po \$1200 denarne globe. Vsled zaprek, ki so jih stavili vlaku, se je zakasnila pošta za Needles, Cal., za dva dni.

ANGLEŠKI KREDITI ZA NEMČIJO.

London, Anglija, 20. marca. — Diplomatski dopisnik Daily Telegrapha poroča, da je dovolila Bank of England Nemčiji pet milijonov funtov šterlingov kredita.

Kredit bo dobila nemška državna banka, ki bo izdajala zlat denar.

DRŽAVNA DOHODARINA V DRŽAVI NEW YORK

Za plačanje državnega davka je čas do 15. aprila. — Oprostina za poročenega moža se je zvišala izza lanskega leta za petsto dolarjev.

Zraven federalne dohodarine (income tax) imamo v nekaterih državah tudi državno dohodarino. Davkoplačevalci v državi New York, ki je ravnokar opravil davčno dolžnost nasproti vladi Združenih držav, ne sme pozabiti, da se bliža rok za plačilo drugega davka, namreč državne dohodarine. Rok za plačilo federalne dohodarine je zapadel dne 15. marca, rok za plačilo državne dohodarine pa zapade 15. aprila.

Letos bo ta davek znašal znatno manj kot lani, kajti vzakoniili so medtem tri znatne spremembe v korist davkoplačevalcev.

Najprej letošnji davek ne bo znašal 1 odstotek čistega dohodka tekom leta 1923, marveč le tri četrtine od enega odstotka.

Oprostina za moža, živečega s svojo ženo, oziroma za družinskega poglavarja je lani znašala \$2000, letos pa znaša \$2500, ravno tako kot pri federalni dohodarini. Odbitek za nedoletne ali onesposobljene osebe odvisne od davkoplačevalčevega vzdrževanja, je lani znašal \$200, letos pa \$400, torej tudi ravnokot kot pri federalni dohodarini.

To državno dohodarino morajo plačati vse osebe nastanjene v državi New York, ali pa nenasnjane osebe, katerih dohodek prihaja iz virov znotraj države. Kdor na pr. stanuje v državi New Jersey, ali dobiva dohodek iz nepremičnin, nahajajočih se v državi New York, ali iz trgovine, posla, poklica ali zaposlenosti v tej državi, je podvržen newyorški državni dohodarini. Ima pa plačati davek le za oni dohodek, ki izvira iz države New York.

Davčno prijavo (return) morajo vložiti vsi samei, katerih čisti dohodek leta 1923 je znašal vsaj \$1000, in vse poročene osebe, katerih čisti dohodek je znašal vsaj \$2000. Kdor ne živi skupaj z ženo, se smatra za sameca. Torej prijavitelj morajo dohodek vsi oni, ki so morali to storiti glede federalne dohodarine.

Kdor je nastanjen v državi New York, mora navesti dohodek iz vseh virov, oni pa, ki niso nastanjeni, morajo navesti le oni dohodek, ki izvira iz te države.

Pod federalnim zakonom ima davkoplačevalce pravico do onih oprostnin in odbitkov, do katerih je imel pravico 31. decembra minulega leta. Kar se tiče pa državne dohodarine, je davkoplačevalci upravičeni do najvišje oprostnine in odbitkov, do katerih je imel pravico kdaj tekom minulega leta. To pomenja: ako na pr. mu je žena umrla tekom leta 1923, on ima vendarle pravico do oprostine kot poročen mož.

Osebnne oprostnine znašajo: \$1000 za samec in one, ki ne živijo skupaj s svojo ženo; \$2500 za zakonske, ki živijo skupaj in za družinske poglavarje (ako pa je čisti dohodek znašal čez \$5000, tedaj ta oprostina znaša le \$2000). Nadalje ima vsak davkoplačevalce pravico odbiti po \$100 za vsako osebo (ne pa za soproga oziroma ženo), ki je poglavitno odvisna od njegovega vzdrževanja in ki n'ima še 18 let ali je telesno ali duševno onesposobljena. Mož in žena, ki živita skupaj, imata pravico le do ene osebnne oprostnine (\$2500).

Priseljenec, ki ima ženo in družino v starem kraju, sme odbiti le \$1000 in nadalje po \$400 za vsakega nedoletnega otroka, ako jih zares vzdržuje.

STRAHOVITO DIVJANJE FRANCOZOV

Izjava Sherwooda Eddy-ja, tajnika mednarodnega odbora Young Men's Christian Association. — Kaj bi storili Amerikanci v takem slučaju? — Okupacija pomenja novo vojno. — Francoski vojaki se obnašajo slabše kot se obnašajo kitajski banditi. — Uničujoča obsodba.

Berlin, Nemčija, 20. marca. — Tajnik mednarodnega odbora znane ameriške organizacije YMCA, Sherwood Eddy je izrekel uničujočo obsodbo o francoski armadi v Porurju in Porenju.

Eddy se je dolgo časa mudil v Nemčiji, in razmere v Ruhru so mu natančno znane.

Dolgo časa je mirno opazoval, sedaj je pa povedal, kar je videl in doživel. Prišel je do zaključka, da bo dal francosko divjanje v Ruhru povod novi vojni in novim evropskim zapletljajem.

Sherwood Eddy je objavil v "Schweizer Zeitung" članek, v katerem pravi dobesedno: —

"Dosedaj sem ljubil Francoze in sem jih občudoval. Ves navdušen sem obiskal tekom vojne zapadno fronto. Vedno sem bil odločen nasprotnik pruskega militarizma. Tudi danes sem prepričan, da mora Nemčija plačati. Mora plačati kolikor more. Več bi bilo pa nesmiselno zahtevati od nje.

"Vzemimo, da bi Združene države ne zmagale v vojni z Nemčijo. Recimo, da bi sovražnik zasedel ves pittsburski okraj, ločil od ostalih držav Texas in Oregon in zasedel novoangleške države. Od ostalih držav bi zasedeno ozemlje ločevala meja vojaštva in bodeče žice; zasedeno ozemlje bi ne imelo niti brzojavne, niti poštna, niti telefonske zveze z ostalim svetom. Noben newyorški časopis bi ne smel dospeti v zasedene kraje.

"Nadalje si predstavljajte, da bi sovražnik brez vsakega vzroka ustrelil 65 Amerikancev; na tisoče bi jih dal zapreti; 70,000 oseb bi izgnal iz ozemlja Nove Anglije; zapreti bi dal vse župane, žurnaliste, fabrikante, učitelje, poštne in železniške uradnike.

"Predstavljajte si vse to, pa boste že vsaj deloma umeli, v kakšnem položaju se nahaja rursko prebivalstvo. Dokler nisem osebno dospel v Porurje, sem mislil, da so vsa poročila neresnična oziroma pretrana. Ko sem pa govoril z ljudmi in videl z lastnimi očmi, moram izjaviti: — Odkar sem zapustil kitajske bandite v provinci Honan, nisem še videl takega nasilja in take krivice kot jo nungajajo Francozi. Toda med francoskimi okupacijskimi četami in kitajski banditi je precejšen razloček. Kitajski banditi so delali na svojo roko v protislovju z kitajsko vlado, dočim ravna okupacijska armada po naročilu in z vednostjo francoske vlade, koje geslo je: svoboda, enakost in bratstvo."

Po mnenju Eddyja bo prej ali slej izbruhnila v Evropi nova vojna. Za izbruh bo odgovorna Francija.

BELGIJSKI KABINET JE DOBIL ZAUPNICO.

Bruselj, Belgija, 20. marca. — Poslanska zbornica je izrekla danes reorganiziranemu kabinetu ministrskega predsednika Thennisa zaupnico. Za zaupnico je bilo oddanih 92 proti zaupnici pa 89 glasov.

ROCKEFELLER JE DAL ZA OTROKE \$25,000.

John D. Rockefeller ml. je dal dosedaj že največ za revne nemške otroke. Njegov prispevek znaša \$25,000. American Committee for Relief of German Children je do večerajšnjega dne nabral nad \$41,000.

ŽENSKA ARETIRANA ZA STRAN BIGAMLJE.

V New Yorku so aretirali Mrs. Ethel Larson ter jo postavili pod dva tisoč dolarjev varščine. Proti nji sta nastopila dva moža ki sta izjavila, da se je z obema poročila in sta oba imela žnjo otroke.

NEMŠKI MORILEC OBDOJEN NA SMRT.

Berlin, Nemčija, 20. marca. — V tukajšnjem kriminalnem sodišču je bil obsojen danes na smrt 52-letni Heinrich Schaber. Najprej je hotel obesiti sedemletno Lacey Conrad, ko je pa otrok začel klicati na pomoč, jo je udaril s kladivom po glavi, da je obležala na mestu mrtva.

ROJAKI NAROCALJE SE NA 'GLAS NARODA', NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V SODOBNIH ČASOPISIH.

"GLAS NARODA"

(SLOVENSKE DAILY)

Owned and Published by

Slovenian Publishing Company
(A Corporation)

FRANK SAKSER, President

LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.**"GLAS NARODA"**

(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

En sole leto velja list za Ameriko	Za New York za leto leta	\$7.50
En sole leto velja list za Evropo	Za pol leta	\$3.50
En sole leto velja list za Ameriko	Za pol leta	\$3.50
En sole leto velja list za Evropo	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredni nedelji in praznikom.
Dopolni brez podpisa in izobenezi se ne priobčujejo. Denar naj se blagovno po-
mija po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam
tudi prejšnje bilježice naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA"

22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.

Telephone: Cortlandt 2274

TRADES UNION LABEL COUNCIL

NEW YORK CITY

VOJAŠKI BONUS

Ameriški kongres ima dosti dela.

Več kot polovica časa mu vzamejo prizadevanja, da popravi napake, katere so napravili nekateri njegovi člani in uradniki v najuglednejših službah Združenih držav.

Ze več mesecev se bavijo v kongresu s predlogo glede znižanja vojnih davkov, druge malo razširili, končno je pa vse postarelo ostalo.

V ponedeljek je bila predložena poslanski zbornici predloga, naj se izplača vojakom bonus.

V torek je bila sprejeta po štirideset minut trajajo-
či debati.

Zanj je bilo oddanih 355 glasov, proti nji pa 54.

Stališče kongresnikov se je mahoma čudežno izpre-
menilo.

Ničesar niso mogli ukreniti, da bi znižali strašne davke, ki jih morajo plačevati državljani, s presenetljivo naglico so pa odobrili predlogo, ki naj postane zakon. Posledica tega bo, da bo moral prispevati narod nadaljne milijarde.

Temeljni vzroki sprejetja predloge glede vojaškega bonusa so povsem političnega značaja.

Poslanci niso v tem oziru nastopali kot zastopniki naroda, pač pa kot izsiljevalci svojih lastnih političnih ciljev.

Vojni veterani in usoda vojnih veteranov, vse to jim je stranska stvar, politični cilji pa poglavitna.

Novembrske volitve jim rojijo po glavi, ne pa usoda in dobrobit veteranov.

Vsled tega naj narod že sedaj spozna in sklene, kaj bo storil meseca novembra.

Skraini čas je, da postane narod že vsaj toliko zave-
sten, da za washingtonska gospoda ne bo vleka za nos.Predloga bo sedaj predložena senatu, in senat jo bo ko-
likotoliko pristregel.Če se bo to zgodilo, bo zopet vrnjena poslanski zborni-
ci, ki bo morala sprejeti amandementa senata.Tozadevna predloga potemtakem že zdavnaj ni za-
kon. Predsednik Coolidge jo mora še prej podpisati, in
predsednik Coolidge se je odločno izrazil proti nji.Iz večine v poslanski zbornici bi se pa dalo sklepati,
da bo predsednikov veto zavrnjen oziroma preglasovan.

Toda tisti trenutek ni še tako blizu.

Dotedaj bodo volilci lahko povedali nekaterim go-
spodom v Washingtonu vse, kar jim gre.**Dopisi.****Export, Pa.**

Dne 16. marca je bil ustreljen Alojzij Matoch blizu Slickville. Ustreljen je bil iz Slovenije Josip Sajin, ki je prišel iz Illinois. Morilec je pobegnil. Enega Slovenca, ki je bil z njim, so prijeli ter ga zaprli v Greensburg. Piše se Frank Zavba. Alojzij Matoch spada k SSPZ. Toliko pojasnila zaenkrat. Poročevalec.

Chicago, Ill.

Zadnji teden sem čital v Glasu Naroda dopis iz Chicago, kateri se naslanja največ na župnijsko sv. Stefana. Nobenega komentarja ni, — je pravičen.

Tudi jaz naznanjam nekaj: Dne 8. marca je tukaj umrl dobro poznani rojak Martin Zulič, rojen v vasi Avguštin, fara Sv. Križ pri Kostanjevici na Dolenjskem, v starosti 57 let, neženjen. V Ameriki se je nahajal okrog 30 let. Zadnjih deset let se je pečal z eks-
press-trgovino. Prijateljev je imel veliko. Pokojnik je ležal na mrtvaš-
kem odru pri svoji nečakinji Jo-
žefi Zulič omoženi Sintič, kateri so mu tudi priredili potreben pogreb. Pogreb se je vršil dne 11. marca iz hiše Mr. in Mrs. Sintič na sta-
redno pokopališče, ker mu je bil katoliški odpovedan po gospodu župniku.

Te dni je tudi umrla Mrs. Ko-
nig v starosti 50 let, članica dru-

štva Marija Pomagaj štev. 78 KSKJ. Bila je dobro poznana. Pred nekako letom dni je umrla njena hči omožena Račič. Pogreb se je vršil ob veliki udeležbi čla-
na in prijateljev.

Kar sem čital v dopisu iz Chi-
cago o avtomobilu, je res. Colum-
bus six je že tukaj. Gospod so se
iskreno zahvalili darovalcem. Bog
bode vam povrnil! Darovali so pa
tudi takšni prijatelji, katerim
večkrat zmanjka za domače po-
trebe. Saj rečem: kdor zna, zna.

Pozdrav vsem!

Poročevalec.

POPRAVEK.

V št. 60. Glasu Naroda z dne 12. marca so bila priobčena imena umrlih v ljubljanski sirotišnici. Med njimi je bilo tudi ime: Janez Pirnat, občinski revež. Dokazano pa je, da on ni bil občinski revež, pač pa posestnik na Velikih Poljanah. Dotično poročilo torej ni bilo resnično.

Požig iz maščevanja.

V nedeljo 24. febr. so pogorele posestnikom Jožefu Kroslju, Franu Molanu in Ivanu Drugoviču v Oklukovi gori pri Krškem hiše in vsa gospodarska poslopja. Sploš-
no domneva, da je bil zaneten požar iz maščevanja. Orožniki po-
zigale prido zasledujejo.

PREVIDNOST

Nobena druga družba mleka nima načinov, ki bi se dali primerjati z Bordenovo družbo glede priprave ljanja Bordenovega Evaporirane-
ga Mleka za vas. Ko kupujete mleko, kupite gotovo Bordenovo in ne drugega. Za vsako domačo uporabo, da naj-
boljše uspehe. Je baš tako potrebno kot sladkor ali sol

Če hočete vedeti, kako kuhati z Bordenovim Evaporiranim Mle-
kom, izrežite in nam pošljite ta
oglas s svojim imenom in na-
slovom. No: 1.

THE BORDEN COMPANY
Borden Building New York

Novice iz Slovenije.**Mlad kmpionist.**

Mariborska gimnazija šteje med svojimi dijaki mladega skladate-
lja Slavka Ostera, ki kaže odli-
čne skladateljske vrline. Najno-
vejša njegova kompozicija, kvar-
tet v a moll, je bila od strokov-
njakov zelo povoljno ocenjena in
jo je izvajal dijaški kvartet o pri-
liki umetniške akademije, ki se je
priredila v prid dijaški kuhinji v
Narodnem gledališču 2. marca

Himen.

Dne 26. feb. se je poročil v Kra-
nju Ignacij Šumi, faktor tiskarne
"Sava", z gđe Varlovo iz Klanca
pri Kranju.

Gospa Konda, gostilničarka v
Kandiji, Novo mesto, se je poro-
čila 2. marca z g. Škadjem, ključ-
majstrom v Gorenji Kandiji.

Smrtna kosa.

V Črnomlju je umrl dne 20. feb.
zdrst od kapi, v starosti 88 let, Fr.
Urbančič, davkar v pokoji. Pokoj-
nik je bil trden in zaveden narod-
njak.

V Mariboru je umrl uradnik
inženir železnice Rudolf Pleničar,
star 28 let.

V Žalcu je umrl dne 26. febr.
posestnik in gostilničar Iv. Žgank
v 65. letu svoje starosti. Bil je
splošno priljubljen pri ljudeh.

Umrli so v Ljubljani:

Peter Plahuta, tesar, 32 let. —
Felix Barla, sin brivca, 9 mese-
cev. — Ida Per, rejnika, pol leta.

Kap je zadela

na prireditvi v ljubljanskem ho-
telu gospo Krenžarjevo, soprogo
poslanca Franca Krenžarja. Bila
je na mestu mrtva.

Uboj pri Ptuj.

V Vildonu v ptujski okolici je
bil te dni zopet izvršen uboj. Pri
posestniku Sodarju se je vršila
poroka, pri kateri je nastal nena-
doma pretep in ob tej priliki je
posestnikov sin Fran Skela name-
ril s puško na enega izmed prete-
pačev. Zadet pa je bil neki drugi
in sicer v trebuh ter se je takoj
mrtev zgrudil na tla. Storiče, ki
je znal v okolici kot nasilen prete-
pač, je bil od orožnikov še te-
kem noči aretiran.

Izjalovljen samomorilen poskus.

Neki mariborski hišni posestnik
je sklenil, da se s pomočjo vrvi
preseli v boljše omostransko ži-
ljenje. Očividno pa njegova ura-
ša ni prišla, kajti vrvi se je utra-
gala in smrtni kandidat je sma-
tral to kot opomin prsta božjega,
da si še ni zaslužil vizuma za na-
meravano potovanje. Vzel si je
stvar k srcu in je sklenil, nadalje-
vati pokoro na tem grošnem svetu

Najden umorjenec.

V takozvani Harbni žagi na Ho-
tovljah v Poljanski dolini na Go-
renjskem so našli na jako skritem
in težko dostopnem prostoru s ka-
menjem založeno moško truplo,
brez vsake obleke. Znaki kažejo,
da je bil mož ubit — ima namreč
razbito lobanjo — in oropan. Koli-
kor se more presoditi, leži truplo
tam že kar dve leti. Ker v celi
domači okolici ne pogrešajo v zad-
njih letih nobenega domačina,
sklepajo, da je moral biti umorje-

neec tuje, morda filotapec, ki je
umrl pri sebi več blaga in denarja.
Da niso župlja že prej dobili, je
vzrok ta, da je jez nad žago že od
vojne pretrgan in je bila žaga že
več let popolnoma zapuščena. Tu-
di stoji na precej osamljenem
krajcu ob Savi, zunaj vasi. Več o
stvari do sedaj še ni znano.

Smrtna nesreča.

V Mainz ob Reni se je smrtno
ponesrečil sin znanega ljubljans-
kega tovarnarja Ernest Reich. V
Mainzu je Reich hotel stopiti v
premikajoči se voz električne
cestne železnice in pri tem tako
nesrečno padel, da je oblezel na
mestu mrtev. Pokojnik je bil 33
let star in zhešča mlado ženo.

Nesreča v premogovniku.

Pri prevažanju premoga sta se
v Rajhenburgu ponesrečila delav-
ca Blaž Lagarič in Natalij Oski
ter strojevodja Ivan Jazbec. Vse
tri so prepežali v krško bolnico.

Razne nesreče.

Ključavničarja pri ljubljanski
tvrdki "Transformator" Ivanu
Šešek je padel na spodnji del ži-
vota težak podstavek ter ga tako
poškodoval, da so ga morali pre-
peljati v bolnico.

V strojni tovarni in livarni
v Ljubljani je zmečkal likalen
Ivan Kalcich stroj desno roko.

V gozdu kr. šumske uprave v
Kostanjevici je zmečkal tožak
mlad drvarju Francu Jordani levo
roko in mu jo večkrat zlomil.

Mizarski vajenec Leo Jurč si je
zmečkal pri strojnem stroju levo
roko.

V tovarni za podpetnike v Rán-
skih Toplicah je padel delavec An-
ton Repine na zledenih tleh. Po-
škodoval se je po glavi in si zlomil
desno roko.

Pri klanju živine se je klavec
Alojzij Padovnik v Oblakih pri
Ptuj nevarno obrezal po levi
roki.

V tovarni "Indus" na Vrhniki
si je porazal delavec Fran Lesko-
vec žile na levi roki.

V tovarni lesnih lepenk Charles
Moline v Trzinu se je delavec Jer-
nej Kostrum vsekal s krampom v
levo koleno in si zlomil na več
mestih kosti.

V tovarni stekla v Zagorju je
skočil strojevodja Fran Jugovar
z vagona na zledenela tla. Pri-
paden je dobil več poškodb in si
je zlomil levo nogo.

Konj je udaril mesarskega va-
jenca Antona Hauptmana, stanu-
jočega v Hradskega vasi, ko ga
je napregel, s kepitom po glavi
in mu prebil lobanjo.

V St. Petru v Savinjski dolini
si je vajenec Leopold Jurč, zapo-
slen pri mizarju Vanku Mačku, pri
strojnem stroju zmečkal roko.

Pretepi v Ljubljani.

Na Karlovski cesti je udaril tr-
govski pomočnik Valentin Sturm
mesarskega vajenca Janeza Jam-
nika tako močno po ustih, da mu
je izbil dva zoba.

V gostilni Alojzija Cesarja na
Ambroževem trgu je razsajal neki
Rajko Kobald. Gostilničar ga je
s pomočjo svoje žene postavil po
kap, pri čemur je Kobald razbil
125 D vredno žepo in gostilničarja
iztrgal on uhan. Bil je aretiran.

Peter Zgaga

V zadnjem času se je izkazalo,
da znajo v Washingtonu izorno
mešati whiskey in olje.

Vojakom bodo izplačali bonus.
To je povsem pravilno, kajti
kdo bolj zasluži nagrade kot člo-
vek, ki je nesel kožo na trg.

Za prvo sčlo bodo dobili po pet-
deset dolarjev.

Nekateri bodo to svoto upora-
bili v dober prid.

Dosti bo pa tudi takih, katerim
bo petdesetak komaj do večera
zodostoval.

Dobra pijača je namreč v
New Yorku strašno draga.

Pri vsem tem je pa to značilno,
da z vojaškim bonusom ne bodo
nagrajene zasluge za domovino,
ampak bodo žnjim kupljeni volilni
glasovi veteranov.

V listih čitam, da je dal Rocke-
feller za revne otroke petindvaj-
set tisoč dolarjev.

Rojak daj siroti na cesti en cent
ali dva, pa boš storil pred Bogom
večje delo kot ga je storil Rocke-
feller.

Ženske se ne zanimajo prav po-
sebnost za politiko.

Zanjo se bodo šele tedaj zani-
male, ko bo razstavljena po izlož-
bah ter bo oblečena v najnovejšo
modo.

V listu je debeločrkast naslov:
"Henrik Dollar v veliki nevarno-
sti".

Henrik se smili vsakemu člo-
veku, če je res v nevarnosti.

Dandanašnji preti skoraj vsa
komu dolarju velika nevarnost.

Nekoč je bil pater Koverta in-
spektor frančiškanov v Ameriki.
Rojak mu je pisal pismo in ga
v njem tituliral samo z besedico
Rev.

Koverta mu je ujaljen odpisal
in ga ponel, da se njemu pravza-
prav spodobi titel Rt.

Rojak je odvrnil, da je s tem
zadovoljen in pristavil, da v na-
slavu manjka še začetnice, ki jo
osel riga.

Tudi to je evolucija, če ne nek-
danji ponižni c. kr. avstrijski
konzularni štangenrajter razvije
v ponosnega patra Koverto.

Nekateri ugledni možje v Wash-
ingtonu se ne bodo nikdar nauči-
li prubite istine, da se presneto
hitro širi ogenj, katerega zaliva-
jo s patrolejem.

Dober zakonski mož je tisti, ki
ve, kdaj bo rojstni dan njegove
žene, pa dosledno pozablja, ka-
teri rojstni dan.

Nobenega poraza ni, razven
onega, ki prihaja od znotraj. No-
bene nepremagljive ovire ni, raz-
ven vaše lastne prorokene slabo-
sti.

Počasi so koraki prostosti, a
njena noga se ne obrne nikdar
nazaj.

Vsega je deležen tisti, ki hiti
medtem, ko čaka.

Denar je morje brez dna, v ka-
terem re lahko potopi čast, vest
in resnica.

V nedeljo bo v cerkvi sv. Štefa-
na razpisan nov asessment, oziro-
ma davek in sicer na gazolin.

Columbia Six je res lepa kara,
toda brez gazolina se za zlodja
ne premakne nikamor.

Nadalje kolekte bodo za tajers,
reparature in overhavljanje.

Jugoslavanska

Ustanovljena 1. 1892

Katoli. Jednosta

Inkorporirana 1. 1907

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki:

Preednik: RUDOLF PERDAN, 923 E. 144 St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 104 Pearl Ave., Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH FISHER, Ely, Minn.
Blagajnik: LOUIS CHAMPA, Box 361, Ely, Minn.
Blagajnik neplačanih anuitat: JOHN MOVEM, 413 — 19th Ave. East,
Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik:

Dr. JOE V. GRAHEK, 203 American State Bank Bldg., 608 Grand St. SE
Sixth Ave., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbori:

ANTON ZBASNIK, Room 304 Bakewell Bldg., 2nd Diamond and Grand
Streets, Pittsburgh, Pa.
MOHOR MLADIC, 1334 W. 18 Street, Chicago, Ill.
FRANK KRABEC, 4222 Washington Street, Denver, Colo.

Porotni odbor:

LEONARD SLABODNIK, Box 410, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENT, 210 Stevenson Bldg., Puyallup, Wash.
FRANK KORICH, 3217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Zdravstveni odbor:

VALENTIN PIRC, 726 London Rd., N. E., Cleveland, O.
PAULINE ERMENC, 383 Park St., Milwaukee, Wis.
JOSEF STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELARC, 533 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotno uradno glasilo: "Glas Naroda".

Vse stvari tikačje se uradnih sadov kakor tudi denarne polijavne
naj se posilijo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošilja na pre-
sednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolnišni-
spritvečala naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.

Jugoslavanska Katoliška Jednosta se priporoča vsem Jugoslovanom na
obiti pristojo. Kdor želi postati član te organizacije, naj se zgleda tajnika
bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrne
na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi s 3 člani ali članicami.

Izpred sodišča.

Ker je zaspal na straži pri kra-
ljevskem dvoru na Bledu.

Pred vojnim sodiščem v Beo-
gradu se je vršila razprava proti
Slovencu Francu Kosoglavu, dvor-
nemu orožniškemu kaplarju. Kos-
oglav je bil dne 10. avgusta 1923
na straži pri kraljevskem dvoru
Srebovni na Bledu. Službo je na-
stopil o polnoči. Ker je bil zelo
utrujen — vso prejšnjo noč je bil
na potu kot kurir in se je vrnil
na Bled šele zvečer — se je ob
stopniščih naslonil na ograjo ter
trdo zaspal. Zbudil se je šele ob 3.
zjutraj. Ko se je probudil, je opa-
zil, da njuna nočnice pri bajonetu.
Misli je, da ga je v spanju zalotil
sami kralj in ker se je bal smrtne
kazni, je sklenil pobegniti. Zame-
njava straže, se je izvršila docela
redno in nihče ni opazil, da bi bil
Kosoglav spal na straži. Kljub to-
mu je takoj nato pobegnil. Napo-
til se je proti Karlovcem. Na potu
je predal vojaški plašč in tudi
binzo ter si kupil suknič. Prišel
je v Karlovec, je predal puškarnju
Sloveniku svoj vojaški revolver.
Iz Karlovec je odšel v Zagreb, iz
Zagreba pa v Beograd, kjer je v
neki mali kavarni vstopil v službo
kot natakar. Tu je bil v službi 14
dni. Ker ga je spoznal na ulici ne-
ki orožniški narednik, ga je dal

Ukradena košara.

Dne 10. decembra se je pripo-
ljala Katarina Valdekova iz Ljub-
ljane v Zagorje. S seboj je imela
košaro, vredno 90 Din, v košari pa
21 kg slanine, 3 m flanele in ne-
ka sed, v skupni vrednosti okrog
1000 Din. Na kolodvoru v Zagor-
ju in sicer na hodniku ji je bila
ta košara ukradena. K sreči so
orožniki to košaro izsledili že dru-
gi dan pri Fr. Smerkolju in Jos.
Ziberti. V njej je bilo še vse blago,
tako da žena ni imela skode na
blagu, le košara je bila nekoliko
pokvarjena. Obtožena sta tatvi-
no priznala in sta bila le z ozirom
na to, da je bila skoro vsa škoda
povrnjena, obsojena prvi na 2 me-
seca, drugi pa na 6 tednov ječe.

Nakazila v ameriških dolarjih za Jugoslavijo, Italijo in Avstrijo.

V vseh treh državah lahko izplačamo dolarje poljubnim
osebam proti naslednji pristojbini: za zneske od \$5. do \$25.
po 75 centov za nakazilo; od \$25. naprej po 3 cente od vsa-
kega dolarja. Znesek za pristojbino nam je poslati ob-
enim z onim, ki naj se izplača. Nakazil za zneske pod \$5.
ne moremo prevzeti.

Ako pošljete sorodniku ali prijatelju dolarje samo za
potne stroške, pripomnite vidno na nakaznici: Izplačati
je proti predočitvi vidiranega potnega lista (posa) za
Združene države. Pod tem pogojem nakazani znesek se
izplača le, če predloži naslovljenec pri banki vidiran potni
list. Ako pa dovoljenja za potovanje ne bi mogel do-
biti, se mu denar ne izplača, temveč se stavi nakazani
znesek zopet na razpolago vplačniku.

Povdarjamo pa, da je najbolje in najenostavneje na-
kazati od tukaj dinarje oziroma lire zlasti onim, ki biva-
jo na deželi daleč od banke ter v menjanju dolarjev niso
izkušeni.

Na zahtevo

Zagonetno, toda resnično.

Še enkrat Črna roka.

(Konec.)

Dan za dnevno je odpošiljal sodnik Paterno oborožene oddelke, ki so preiskali vse dvomljive prostore v okraju ter strogo zaslišali lastnike in goste. Ti oddelki so preiskali vse hiše, pogosto sredi noči ter zadeli pri tem na naravnost neverjetne stvari. V borih luknjah so stanovali skupaj z ljudmi prašiči in kokoši. Našli so vsakovrstna kršenja postav, a nobenega sledu o malem La Manna.

Kljub temu pa se je ugotovilo, kateri med ljudmi, ki so bili znani kot zločinci, so izza odvedenja dečka izginili iz onega okraja. Jasnje je bilo, da se mali Peter ne nahaja v mestu, a tudi, da ne more biti njegovo skrivališče daleč proč. Treba ga je bilo iskati v umazani, gosto obljedeni naselbini Algiers, v fari svetega Karola, na drugi strani reke.

Tam so našli raziskovalci številne zločinske značaje. Prijeli so jih, odvedli na samotnem prostoru ter jim pretili z vrvo, a vsi prijeli so lahko doprinesli zadovoljive obljube.

Konečno se je koncentriral lov na pet mož. Prvi je bil Pinelli, izobražen Italijan, ki je v starem kraju obiskoval vseučilišče ter bil eden dečka lepih manir. Zapleten pa je bil v številne dvomljive transakcije.

Nadaljna dva sta bila neki Campacano in Costa ter dva druga, kojih imen ni moglo izvesti iz zapisov, čeprav je znano, da je bil eden teh zadnjih dveh pozneje obsojen, dočim se je drugi s samomorom odtegnil maskevalni pravici.

Sodnik Paterno je dognal, da sta Pinelli in Campacano poznala La Manna in da je Pinelli pogosto govoril z malim Petrom ter prinašal njegovemu psu slaščice.

Naslednje in najbolj grozno poglavje te povesti bi lahko imenovali: "Sled hijen". Spominja na povest o žrjavih Ilika, ki so izdali morilec.

Naselbina Algiers je obdana od močvirja, ki je poraslo sumpatam z gostim močvirjem, med katerim stoji posamezne bajte. Več kot dvajset tisoč mož se je stavilo na razpolago sodniku Paterno in nič manj kot tri tisoč teh mož je bilo poslanih v skupinah, da na naneno preiščejo celo naselbino Algiers.

Ena skupina, kateri je načeloval časnikarski poročevalec, je sledila majhni stezi, ki se je vila od ceste skozi gosto grmičevje. Naenkrat so zapazili možje skupino jastrebov, ki so krožili nad skupino dreves ter se posamično spuščali navzdol. Pohiteli so na lice mesta, pregnali roparske ptice s par strel ter zapazili zaboj, zakopan v blato. Na zaboju je bilo polno muh in druge mrčesi.

Ko so odprli zaboj, so se onesvestili celo močni možje, ne le radi strasne smradu, temveč tudi radi pogleda, ki se je nutil njih očem. To je bila najgroznejša mersija, kar se jih je kdaj izvršilo nad majhnim, nedolžnim otrokom, ki si ne zna pomagati.

Zver v človeški obliki so izvršile svojo pretnjo. Banditi so odrezali dečku glavo, razbili s sekirami kosti ter razrezali truplo, da ga lahko stlačijo v zaboj. Ker so vedeli, da prične truplo hitro trohniti v vlažnem ozračju močvirja, so pustili odprto eno stran zaboja. Prišlo so žuželke, mravlje ter odrle meso. Le s pomočjo obleke in majhnega prstana, katerega je dobil Peterček od svoje matere, je bilo mogoče identificirati truplo kot ono pogrešnega dečka. Nesrečna mati je padla v nezavest, ki je zadostila postavni dolžnosti ter si ogledala truplo.

Voditelj skupine je poklical takoj par črnec, ki so kot lovec poznali vsako pod zemljo v dotični okolici. Sledovi korakov so vedli z nepopisnim srdom navdane moze proti zapadu, nekako tri četrte milje, do steze, kjer je bilo mogoče spoznati sledove samokolnice.

V številnih ovinkih je vodila pot konečno do majhne kočice, ki je bila skrita med drevjem in grmičevjem.

Tedaj so se spomnili črne, da se je pred šestimi tedni nastanil v dotični koči neki Italijan, s svojo ženo. Poročevalec je zavzel postojanko v bližini ter poslal druge, da telefonično obvestijo sodnika Paterno.

Ko je pričelo zahajati sonce, je prisopihal v Algiers poseben vlak, obstoječ le iz lokomotive in dveh tovornih voz, polnih oboroženih mož. Sodnik Paterno sam je bil na lokomotivi.

Vlak je privedel oborožene do razdalje ene milje od kočice. Nato se je skoro dvesto težko oboroženih mož napotilo peš proti koči ter jo obklozilo.

Z revolverjem v roki je odšel sodnik Paterno v spremstvu dveh drugih proti vratom ter potrkal. Neka ženska je pogledala ven.

— Kaj hočete?
— Kako se imenujete?
— Bordelano.

— Kje je mož, ki stanuje pri vas?
— Ga ni tukaj.
— Lažete.

— Pri Devici Mariji, ni ga tukaj. Zjutraj se je odpeljal v New Orleans.

— Tega ne vjamemo. Povejte možu, naj pride ven, ker bomo drugače s silo udri v bajto.

Ženska je nato vrata zaprla ter jih zapahnila. Ko pa je dal sodnik Paterno nato z močnim glasom povelje za naskok, so se vrata zopet odprla in mož je stopil ven.

Sodnik ga je takoj spoznal.
— Ujeli smo vas, Campacano, — je rekel.

— Kaj hočete od mene?
— Našli smo truplo malega La Manna, kjer si ga pustil. Svetujem ti, da hitro priznaš.

— Ne vem ničesar o tem.
— Čakaj lopov, ti bomo že odprli usta.

Sodnik je pomignil in približalo se je več mož z vrvi. Par minut pozneje so obesili Campacana na drevo za palec na roki. Deset minut je visel tam, stokačje, a ničesar ni priznal.

Dovolili so mu deset minut odmora, tekoma katerega bi lahko priznal. Nato je bil zopet obsojen za palec. Prisegal je pri vseh svetnikih, da je nedolžen in osvetniki so se poslužili še drugih srednjeveških muk.

Naenkrat pa je presunljivo zakričal:

— Moj Bog, odpusti mi grehe! Lažnjivec sem. Vse hočem povedati, vse priznati. Le izpustite me.

Nato pa je sporočil Campacano vse strasne podrobnosti zločina. Pripovedoval je, kako so mučili malega dečka, ker so sovražili njegovega očeta. Ko pa so izvedeli morilec, da jih zasledujejo njih lastni rojaki, so sklenili, da jih ne smejo najti z dokazi njih zločina. Dečkom, katerega si niso upali izpustiti, ker so se bali, da bi jih izdal.

Radi tega je bil obsojen šest let stari deček na smrt.

Nož Pellinija je zablskal v zraku ter prerezal grlo dečka. Nato so razkosali malo truplo, da ga lahko stlačijo v zaboj.

Campacano je izdal bivališče ostalih odvajalec in v teku štirih in dvajsetih ur so bili vsi na varnem z izjemo enega, ki si je zabodel ščitel v srce, ko je čul bližajoče se osvetnike.

Sodnik Paterno je obljubil oblastim, da ne bo trpel nobenega linčanja. Na stotine oboroženih mož je moralo stražiti ječo in tekom procesa sodnijsko dvorano pred srdom naroda. Več krvavih spopadov se je pripetilo z onimi, ki so hoteli napraviti z morilec kratke procese.

Privlačnost ženske.

Prof. dr. Hugo Sellheim podaja v svoji razpravi sledečo analizo ženske privlačnosti, ki vsebuje dva nasprotujoča se principa: na eni strani mikavost vsled podobnosti, na drugi strani mikavost vsled ne-podobnosti. Podobnost, ki privlači, je bistveni znak rase. Može vsake rase dajejo prednost zastoniam svoje rase. To velja za črna, rumenaim rjava plemena.

Najrajši si izbirajo ženske, ki vsebujejo najznačilnejše poteze in bistvene znake rase. Izбира iz rase se ozira na lepoto in smotrenost. In če si moški izvoli najboljšo zastopnico svoje rase za ženo, dobi navadno najlepšo in najboljšo. O okusu tukaj ne moremo razpravljati, ker vemo, da vsaka rasa smatra sebe za najlepšo. Zato je tako zanj najlepša. Da je najboljša, sledi iz tega, ker nosi znake, ki najbolj odgovarjajo življenjskim potrebam in običajem tiste rase.

Da se pa rasa da oceniti ravno po tipih njenih žensk, je že po naravnem zakonu umljivo.

Ženska razvije hitro svoje čare-pod ugodnimi življenjskimi pogoji in prav tako hitro upade v ne-ugodnih življenjskih razmerah. Zato skrbni moški, ki mu je obstoj rase in za povzdig rase, za primer-no dobi svojim potomcem in zato skrbje starši za vzgojo in zavest svoje otroke — deklice, da dobe primerno vzgojo in zavest svoje-ga poklica, ki je zlasti pri nižjih rasah izločen v težnji dobiti moža.

Mikavnost podobnosti je torej o-sredotočena v skrbni ohraniti zdravo konstitucijo rase in njenih po-sebnosti. Za to skrbni narava že sa-ma. — Izjeme niso težko razlož-ljive: ljubezen, ki ji nedostale prave-ga izrazitja smotra, ali ki nji se-be ne razume, ali ki je bila žrtovana tujim interesom, izbrulne pre-j ali slej v svoji pravi luči na ta ali oni način. In ko najde svoj pravi objekt, zagori v svojem e-lementarnem plamenu. In čimbolj je bila tlačena in zatirana in njen izraz zadržan, tem hujše in lepše in silnejše zagori.

Za prosvitljenega moškega je ženska vsekakor najbolj mikaven objekt in za žensko, če bi le žens-ka sramozljivost pristupila, moški najinteresantnejši objekt. Da more žensko in moško bistvo dati duška svojem sreč in da se moreta združiti je narava poskrbe-la posebne oznake. Izbrpna anali-za posebnosti ženske bi tu ne bila na mestu. Gre nam samo za prin-cip. Ženska je pa svojem sestavu, po proporeh skeleta, v razdelbi to-lščie in muskulature, v tvorbi glasilk, sorodnejša otroku in mu je še v zrelosti svoji bolj podobna kot moški. Da žensko telo vztraja tako dolgo na otroški stopnji struk-ture, je dokaz za njegovo funkcijo, ki je izrazito svojstvo otroka, nam-reč da raste, tudi če meje in sicer pri ustvarjanju potomea. O-troški značaj telesnega sestava žens-ke jamči za zmogljivost ustvarja-nja, spočetja, rojstva in rasti o-troka, kar se godi v brzem tempu. V vsem tem je privlačnost vsled nepodobnosti.

Pri vsem je pa treba poizrtvo-valnosti in potrpljenja. Žensko na-klonjeno ljubezen si sicer prisvaja moški, ali kljub temu pripada v prvi vrsti otroku. Izobrazba je osnovni element vzgojnih zahtev otroka. Tudi tu je pravo področje materino, dasi si to moški v svojem egoizmu pri-svaja zase.

S tem je podano pametno raz-merje obeh, ki ga čuti vsak instik-tivno: ženska vsebuje mikavosti, uživa jih moški, v dobro so pa o-troku. Tako mišljene mikavosti vo-dijo v srečo in zadovoljstvo.

Prvi objektivni moment učinko-vitosti ženske mikavosti na moža, se pa odraža v arhitekonski ženski lepoti, ki je izraz zdravja in žens-kih posebnosti z garancijo izvr-ševanja svojega naravnega pokli-ca biti mati.

Pellini, Campacano in tretji zarotnik so končali svojo karije-ro na vislicah. De Costa, ki je po-sloval le kot sel ter ni vedel, da hočejo ostali dečka umoriti, pa je bil obsojen na dosmrtno ječo.

Zločinec-patriot.

V francoski kaznilnici Ile de Ré je nedavno umrl Baptistin Tra-vail, harambaša proslule razboj-niške tople, ki je zakrivila nebroj zločinov. Tako je svoječaso usta-vila ekspresni vlak Pariz—Mar-seille na t. način, da je Travail pre-stavil signal na — stoj! Nato je s par strelji povzročil splošno mešanjvo, ki jo je izkoristil za temeljito izpropanje potnikov. Kar pa je Travaila ločilo od njegovih razbojniških tovarišev, je bil nje-gov vnet patriotizem. Veliki zločinci so sicer navadno mednarod-ni, Travail pa je uporabil svoje sposobnosti tudi v korist domo-vine, ne da bi zahteval za to kakš-vo odškodnino. Ker pa se ni s te-mi svojimi dejanji nikdar ponašal, pravzaprav nihče ne ve, kaj je vse dobrega storil. amo eno de-jevanje je priznal sodišču in s tem pridobil ugodnost, da je smel ostati v Franciji, da bi ga odvedli v Gujano, ki je znano po svojem slabem podnebnju. Med vojno je namreč prišel slučajno v stik z zavezniškim vohunom, ki mu je zaupal, da se nahajajo v blagajni tamošnjega avstrijskega poslanstva važni diplomatski do-kumenti, ki se jih pa nikakor ne more prisvojiti. Travail je mirno poslušal in se odpravil zvečer na vlomski posel. Opravil ga je si-jajno in drugi dan je izročil vo-hunu zaželjene listine. Ko mu je ta ponudil nagrado, jo je Travail z nasmehom odklonil. Sodišče se je prepračalo o resničnosti njegove izjave in ga obsodilo na 10 let ječe v francoski kaznilnici Il de Ré, kjer ga je že po par letih dosegla smrt.

Med vojno je namreč prišel slučajno v stik z zavezniškim vohunom, ki mu je zaupal, da se nahajajo v blagajni tamošnjega avstrijskega poslanstva važni diplomatski do-kumenti, ki se jih pa nikakor ne more prisvojiti. Travail je mirno poslušal in se odpravil zvečer na vlomski posel. Opravil ga je si-jajno in drugi dan je izročil vo-hunu zaželjene listine. Ko mu je ta ponudil nagrado, jo je Travail z nasmehom odklonil. Sodišče se je prepračalo o resničnosti njegove izjave in ga obsodilo na 10 let ječe v francoski kaznilnici Il de Ré, kjer ga je že po par letih dosegla smrt.

Med vojno je namreč prišel slučajno v stik z zavezniškim vohunom, ki mu je zaupal, da se nahajajo v blagajni tamošnjega avstrijskega poslanstva važni diplomatski do-kumenti, ki se jih pa nikakor ne more prisvojiti. Travail je mirno poslušal in se odpravil zvečer na vlomski posel. Opravil ga je si-jajno in drugi dan je izročil vo-hunu zaželjene listine. Ko mu je ta ponudil nagrado, jo je Travail z nasmehom odklonil. Sodišče se je prepračalo o resničnosti njegove izjave in ga obsodilo na 10 let ječe v francoski kaznilnici Il de Ré, kjer ga je že po par letih dosegla smrt.

Za plačilo je goljufal.

Telesni zdravnik Napoleona III., doktor Nelaton, je rad pripovedoval, kako ga je neki paci-jent dalje časa povpraševal za zdravniške nasvete in ga za to vedno pošteno plačal, ne da bi kaj segel v svojo mošnjo. Goljuf je prihajal vedno prav zgodaj v čakalnico Nelatona, ko je bil lah-ki prepričan, da je on prvi. Če je prišel kak bolnik s kmetov ali celo inozemec, tedaj je goljuf ravnal tako, kakor bi bil on sam slovit zdravnik. Ako se mu je na-kana posrečila, je poslušal resno pojasnjal in tožbe bolnika in občajno dejal: "Kar pomirite se, mōtite se, bolezen ni tako ne-varna! Verjemite mi, ozdraveli boste brez zdravlja". Bolniki so mu hvaležno vzeli tolažilne besede na znanje in mu tolažbo plačali s ee-kini. Komaj je ogoljufana žrtev odšla iz čakalnice, pa je dozde-lni Nelaton spravil denar v svoj žep, čakal na pravega Nelatona, ga prosil za zdravniške nasvete in plačal z denarjem, ki si ga je pridobil od odšlih pacientov.

Novi kovani denar SSSR.

Sovjetska vlada je dala v pro-met svoj srebrni novce in bo pri-hodnjega prvega čez deloma z njim izplačala plače državnim nastavljenecem. Ko bo nakovana zadostna množina, se bodo manj-ši bankovci sploh potegnili iz prometa. Srebrni denar ima vred-nost od 1 kop. do 1 rublja, bakre-ni od 1 kop. do 5 kop. Velikost je ista kot pri nekdanjih carskih.

Stoletnica Bironove smrti.

19. februarja so se v Angliji in na Grškem vsrile velike slav-nosti. Ta dan je poteklo 100 let, odkar je umrl lord Byron, veliki romantični pesnik angleškega na-roda in borec za grško osvoboje-nje. Proslave na Grškem se je udeležila tudi vlada, ki je jubile-j in dostojne svečanosti imenovala posebne prosvetne odbore.

Prebrisan slepar.

Pri gestilničarju Petru Vizjaku na Poljskimi cesti je gostoval 26. febr. neki neznanec, ki se je izda-jal za trgovca Nikolo Sata. Dobro je jedel in pil ter napravil za 450 dinarjev zapitka; nazadnje pa je izginil brez slovesa.

Potovanje zadnjega kalifa skozi Jugoslavijo.

Urednik "Politike" opisuje po-tovanje zadnjega kalifa skozi Beograd in potem dalje v ek-spresnem vlaku tako-le:

Simplon-ekspres je bil pod pa-ro in je pričakoval momenta od-hoda z beograjske postaje. Prvi vagon za lokomotivo je nosil na-pis Carigrad-Calais. Vsa okna na njemu zaprta, zavese spuščene.

"Ali je tu kalif?" vprašam kondukterja, ki je stal pred va-gonom.

"Je, toda ne morete notri, ker je ves vagon zavzet. Vsi se spi-jo."

"Hvala!" Točno ob sedmih zjutraj se je začel vlak počasi pomikati s po-staje, potem pa s polno paro dr-veti proti Zemunu. Treba je še čakati, da kalif vstane. Sprevod-nik je zaklenil vsa vrata in kot Cerber čuva edini vhod v sulta-nov vagon, vhod skozi restav-ra-cijski vagon.

Intlija. Morda je kdorsibodi vsta v sultanovem vagonu? Grem naprej, ali na vhodu mi sam šef vlaka zastavi pot.

Vrnem se zopet in čakam...

Tako ne gre. Mora se stopiti v razgovor s čuvaji sultanovega va-gona. Prilika za to je v restav-ra-cijskem vagonu, v času zajtrka. Mora priti na zajtrk vsaj nekdó od spremstva. In res, okrog dese-tih se pojavijo trije gospodje, sve-že obriti, napudrani. Pred njimi tudi deklete, krasno dete veli-kih črnih oči, bujnih las, spušče-nih preko hrbta, skromno, potni-ško oblečeno. Natakariji so se glo-boko poklonili. Prvi gospod, oko-li tridesetih let, v potniški oble-ki, lepo počesan, se vsede prvi.

Njemu nasproti se vsede lepo dekle. Ostala dva še stojita, pol-nagnjena proti njema. Mladi go-spod potegne iz telovnika mo-nokl, izbrise ga s svilenim ro-bičem, dane na oko in da z roko znamenje drugi dvojici, da se vse-deta. Prvi, v črnem žaketu, se vsede poleg njega, drugi v korektni modri obleki pa k dekletu.

Kdo so ti ljudje? Na srečo pri-de zopet šef vlaka. Legijmiram se kot novinar in ga prosim mož-nosti stika z gospodo.

"To bo šlo težko. Že od Cari-grada so nas toliko vznemirjali, da sem bil primoran zakleniti vse vhode, postaviti stražo in tudi sam osebno braniti vhod v va-gon. Kalif ne sprejema nikogar; ali poskusil bom. Morda vas sprej-me dr. Hakib. Prosim vašo kar-to."

"In kdo so ti, ki zajtrkujejo?"

"Oni črni z monoklom je sin sultanov, prince Faruk-efendija. Zraven njega je dr. Hussein Ha-kib, osebni tajnik sultanov. De-klatee, to je sultanova hčerka Du-ruselvar. Ob njej pa je dr. Selal din, kalifov zdravnik.

Ko prižge prince Faruk ega-reto po zajtru, šef vlaka pristopi k mizi; četudi je čisti Parizan, pozdravi prince prav po turško s "Selam-Aleikum" in izroči dr. Hakibu mojo karto.

Nekoliko trenutkov pozneje pri-stopi mladi tajnik sultanov k moji mizi. Ponudim mu sedež, kar ljubeznivo sprejme in začne v popolnoma pravilni francosčini: "Obžalujem, da vam ne morem izpolniti do kraja vaše želje, z Nj. V. kalifom je nemogoče go-ovoriti. Ne sprejema nikogar. Ra-zumeli boste njegov težki polo-žaj... In tudi sicer, kalif ne da-je intervjuvov. Ali zato vam sto-jim jaz na razpolago za vsa po-jasnila. Povedal vam bom, kako smo zapustili Carigrad.

Dr. Hakib umolkne in spretno prikrrije z roko globok vzdih. Po-seže v žep po cigaret in ponudi mi... Poslužil sem se mu z na-šim "Vardarjem". Odbil je dva gosta dima, pohvalil naš tobak in nadaljeval:

"Že nekaj tednov smo bili v Dolma-Bagdzi kot na belem kru-hu. Pričakovali smo odo, kar je neminovno moralo priti po pro-klamaciji republike v Angor. Našemu poslednjemu sultanu Abdul Medžidu je bila odvzeta najprej oblast, potem, pred tre-mi dnevi pa tudi kalifat. Točno po proklamaciji republike v An-gori. Ko je pred par dnevi v An-

gori bilo pred skupščino izneše-no vprašanje o ukinitju kali-fata, smo uvideli nagli konec. Le upanje je navzlic vsemu ostalo, toda pretleko nedeljo je prešlo tudi to. N. V. je bilo pravočasno obveščeno o toku diskusije v An-gori in bilo pripravljeno na vse. Tega dne je prišel ob desetih zve-čer valija carigrajski Ajdar-bej v Dolma-Bagdžo in je zahteval hitro avdienco pri kalifu. Vpe-ljan je bil takoj. Tudi jaz sem zraven. Ajdar-bej je rekel: "Po-nalogu Kemal-paše vas obveščam, da je parlament danes zvečer u-kinitil tudi kalifat. Vlada vas pro-si, da že jutri zjutraj zapustite Carigrad."

Sultan je bil zelo razburjen, a se je premagoval. Takoj iz izdati naredbo, da se pripravimo in da odidemo — kam, tega ni vedel sam. V ponedeljek obeh petih zju-traj smo se odpeljali v avtomo-bilu iz Dolma-Bagdže na Catal-džo. Tu smo ostali preko dneva, pričakujoči potne liste. Ti so nam bili dani še le naslednji dan in o polnoči smo stopili v vlak. Smer nam je Švica. Kje se ustavimo, še je vemo; morda v Lausanni, mor-da v Montre-u.

"Kalif je gotovo materialno osigurani?"

"Na žalost ni. Osebo nima nobenega premoženja, niti goto-vine. Pred odhodom je prejel 15 tisoč turških lir, kar znaša približno 1700 angleških funtov. Go-vorili so nam pred odhodom, da bo parlament votiral še 100.000 turških lir odpravnine. S tem de-narjem se ne more prekrbeti ni-ti kalif sam, kaj šele njegova množestvilna družina..."

"Ali potuje tudi vsa družina?"

"Ne. Tukaj je samo Njeno Vel. Šehsuvur Kadun-efendi zraven prince Faruka in princeza Dura-sel-var, tri dvorske dame, Salif Karamet-bej in mi iz spremstva. Preostali zapustijo, verjetno, še v toku tega tedna Carigrad."

"Kako je bilo na Turškem spre-jeto poročilo o izgnanstvu?"

"Tega še ne vem, ali verjet-no je, da se dvigne naš musli-manski svet proti rušenju vere. Današnja turška vlada želi Tur-čijo modernizirati. Ona to tudi izvaja, ali prehitro. Gotovo je, da se kulturni razvoj naroda ne more izvajati z dekreti in videli boste, da se bodo dogajali v An-gori kmalu nemili dogodki. V o-stalem je kalif verski poglavar vsega muslimanskega sveta, ki šteje okoli 300 milijonov ljudi. Današnja Turčija ni predominant-na v tem številu in ostali musli-manski narodi bodo imeli odlo-čiti: ali bo kalifat ukiniten ali ne. Končno, tudi papeži so bili pre-ganjani, tudi njim se je odreka-lo priznanje od strani nekaterih držav, a papež je vseeno ostal duhovni poglavar ostalih katoli-kov. Isto se danes dogaja s kali-fom."

Vlak je došel v Vinkovce, kjer stoji pol ure. Poslovil sem se od ljubeznivega tajnika kalifa-vega. Obljubil mi je, da bo napra-sil Abdula Medžida, da se poja-vi na oknu vagonovega hodnika. Iz srednjega dela se javi visok suhljat starec bele brade in br-kov. Orlovski nos skoro prozra-čen, oči še žive, gibljavi nervo-zni. Za njim prince Faruk. Dr. Ha-kib mu pojasnjuje nekaj in pa-kazuje name. Nato dvigne oknu s steklom in izgnanec se skloni s smehljajočim obrazom skozi ok-no. Moj fotograf je že pripravil aparat, toda kalif se umakne. Še-le na ponovno intervencijo dr. Hakiba in celo prince Faruka se kalif ponovno skloni skozi okno.

Prince Faruk hoče dvigniti okvir, a kalif komaj še pravočasno u-dmakne glavo nazaj, kajti okvir v istem hipu zdrči nazaj kakor giljotina. Dr. Hakib priskoči in zopet odpre okno, kalif ponovno pomoli glavo skozenj in smehlja-je izgovori v čisti francosčini: "To bi mi še glavo odsekalo".

"Ne bojte se", — pravim jaz, — "če se vam to ni zgodilo v Ca-rigradu, se vam ne pripeti niti v Vinkovcih."

Klap — fotografiranje je kon-čano in kalif pravi: "Ah, to je težka epizoda v mojem življenju, četo."

tako se še nikdar nisem fotogra-firal. Vi ste prvi novinar, ki po-stavlja kalifa pred aparat".

"Hvala, Velikanstvo".

S Selam-Aleikum mi ozdravi in-se umakne v vago. Par minut nato je SO. s kalifom oddirjal dalje proti Švici.

Gledališče—Glasba—Kino

VERA LAVROVA V "ARTISTS AND MODELS".

Veliko zanimanje vzbuja prvi ameriški nastop slavne ruske ko-lorature sopranistke Vere Lav-rove (baronice Sofije Novosilcev-Garrett) v Winter Garden in si-cer v novi spomladni izdaji kras-ne umetniške revije "Artists and Models". Njen prvi nastop bo v ponedeljek zvečer dne 24. maja. Njen nameravani nastop vzbuja že sedaj občo pozornost.

Baronica ni pela samo v Pe-trogradu in po drugih večjih ru-skih mestih, pač pa tudi v Parizu in Londonu in drugih središčih velike opere.

Njen sopranski glas je kolera-turen in dramatičen ter obsega več kot tri oktave.

Njen repertoar obsega več kot šestdeset slavnih skladb, med ka-terj spadajo oddelki iz oper, de-la najnovejših ruskih opernih skladateljev ter skladbe, ki so bi-le posebno zamišljene za njen glas.

Pri svojem prvem nastopu bo pela dve težki skladbi, da bo lahko kritika presodila njen glas. To je pesem iz opere "Sad-ko", katero je komponiral Rim-sky-Korsakov, in valčna pesem iz Romeo in Julija.

Baronica pa ni samo pevka, ampak se je tudi v vojni večkrat odlikovala. Bila je v usodepolnih dneh v Rusiji te je končno pobeg-nih v Tiflis, odkoder je dospela z noko angleško križarko v An-glijo. Na Ellis Islandu je bila par dni zadržana, pa so končno Messrs. Shubert izposlovali njen dohod v deželo.

"THE SHAME WOMAN".

Zadnji teden se je vršila v Comedy Theatre v New Yorku dvestota predstava vprizoritve "The Shame Woman". Pri tej pri-liki se je izkazalo in ponovno do-kazalo, da je igra velikanski us-sjeh. Značilnega jubileja so se udeležili ljudje, ki so znani v me-stu, državi in narodu, posetilo je pa predstavo tudi lepo število tu-jezemskih urednikov, ki niso mo-gli dati dovolj izraza svojemu odobravanju. Vseh skupaj je bi-lo navzočih kakih petdeset ured-nikov.

Vse je očarala Miss Florence Rittenhouse s svojo presenetljivo igro. Kljub temu, da se je završila že dvestota predstava, je na-val k nadaljnim predstavam še vedno velikanski. Tudi duhovniki so si ogledali "The Shame Woman" ter so pisali upravi, da predstavo topla priporočajo mla-denščem, dekletom in starišem.

Dobri sedeži se dobe pri bla-gajni po zmernih cenah.

LASKAVO.

Slavnega italijanskega kompo-nista opere Rosinija (1792-1868) n. pr. Brivec sevilski — je obiskal nečak komponista Mayerbeera. Igral mu je lastno kompozicijo, žalobnico na čast Mayerbeera. "Kaj pravite k tej žalobnici, mojster?" vpraša malo naduti nečak zname-nitega umetnika. "No," reče Ros-sini mirno, "bolje bi bilo na vsak način, če bi bili Vi umrli in bi bil Vaš stric skomponiral žalobnico za Vas."

Portugalski kralj je obiskal Pariz. Zelo strastno je igral čelo in bil rad videl, kakšno sodbó ima visokospoštovani Rossini o njegovi igri. Povabil je mojstra k sebi, mu igral ter

Ali so našli izgubljeno mesto Dariena?

Poroča A. Hyatt Verrill.

Ali se nahaja v globinah panamskih džungelj izgubljeno mesto? Nekje med nepoznanimi pogorji Dariena se nahaja baje mesto, katero ni še nikdar obiskal noben civiliziran človek in katero je videlo le malo človeških oči. Ali se nahaja sredi poraslih Koridier mesto, ki vsebuje rešitev skrivnosti glede navzočnosti človeka v Ameriki, zadnji preživeli ostanek naroda z umetnostjo in kulturo naroda, ki je prekašal Azteke in Maye?

Človek bi mislil, da je to nevrjeten predlog. Bedasto je mogoče domnevati, da bi moglo obstajati tako mesto ali sploh kako mesto, nepoznano celemu svetu, dvesto milj od Panamskega prekopa s svojimi parniki, vlaki, turisti ter vse ostalo navlako dvajsetega stoletja. Ali pa je to res tako nevrjetno, ali pa sploh nemogoče?

Čeprav je Panama majhna v primeri z Združenimi državami ali nekaterimi južno-ameriškimi republikami, krije vendar ozemlje preko 32.000 kvadratnih milj ter je trikrat tako velika kot Belgija in dvakrat tako velika kot državi New Hampshire in Vermont skupaj. Veliko površine te dežele je nepreiskane, neupirane in še nikdar se je niso dotaknile noge civiliziranega moža. V Darienu samem, v distriktu, ki sega od gornje Chepo reke pa do meje republike Kolumbije, je na stotine kvadratnih milj ozemlja, ki je danes prav tako nepoznano kot je bilo takrat, ko so Balboa in njegovi možje prvičkrat zrl na vodovje Tihega oceana. V nepoznani, nepreiskani deželi pa lahko obstaja marsikatera stvar.

Dokumentarni zgodovinski zapiski dokazujejo, da se nahaja nekje v severni Panami Tsingal zlati rov, poleg katerega je vraslo precej obsežno mesto, da pa sta v in mesto izgubljena že več stoletij. Neštete ekspedicije so bile že organizirane, da najdejo nanovo bajno bogat rov ter razvaline starodavnega španskega mesta, a nobena teh ekspedicij ni bila uspešna. Anale staroslovskih razkritij so polne poročil o čudovitih, prazgodovinskih mestih, skritih v tropičnih gozlovih, v razdalji par milj od civilizacije, a ta mesta sta ostala nerazkrita čela stoletja. Etnologi vedo, da žive primitivni Indijanci, ki niso še nikdar videli belega človeka, v neposredni bližini modernih naselbin, ne da bi se vedelo za njih navzočnost ali jo sumilo.

Mi vemo, da žive v Darienu taki rodovi. Velik del okraja je zna Panami kot prepovedana dežela in do pred sedmimi leti ni smel noben tujec prodreti vanjo. Iza časa prvih španskih konkvistadorjev so ostali divji Kuna Indijanci, ki prebivajo v tem okraju, nepremagani in nezavojevani. Obdržali so svojo neodvisnost in svoje meje, dokler jih ni obiskal pisem tega članka. Znanstvenemu svetu so bili nepoznani in v številnih potezah, običajih in značilnostih se razlikujejo od vseh ostalih znanih rodov. Če so lahko ostali gozdni Indijanci, živčiji v listnatih gozlih, brez stika s civilizacijo, nepoznani znanemu svetu, razven v tradiciji, zakaj bi ne moglo obstajati nadaljnje pleme z višjo civilizacijo, živeče v oddaljeni, nedostopni citadeli v najbolj oddaljenem delu okraja?

Dosti razlogov je za domnevo, da obstaja v Darienu tako izgubljeno mesto. V prepovedanem okraju ali tik poleg njega obstaja baje izza pradavnih časov skrivnostno, izgubljeno mesto.

Ko je dospel Balboa na obal Paname, so pričeli pripovedovati njegovi španski tovariši, ki so že bili na ožini, čudne povesti novodolnih. Številne take povesti so bile seveda izmišljotine, povesti o dvoglavih pošastih, o baziliskih in sličnih stvarih. Druge povesti pa so bile bolj vrjetne in med temi je bila povest o izgubljenem mestu.

Noben Španec ni še videl tega mesta. Vse kar so vedeli, so bile povesti, katere so jim pripovedo-

vali prijateljski ali zavojevani Indijanci. Vsak Don pa je vrjel v te povesti ter hrepenel po tem, da najde in opleni mesto, kajti soglasno z Indijanci je bilo to mesto praveca zakladnica, skladišče zlata.

Tudi Balboa je vrjel v povest in v glavnem raditega se je lotil svojega slavnega potovanja, ki se je končalo z razkritjem Pacifika ali Tihega oceana.

Indijanci so seveda, okrasili legendo s podrobnostmi svoje lastne domišljije. Vedeli so, da koprne Španci v glavnem po zlatu in vsled tega so povsem naravno pretiravali povesti o bogastvih, vsebovanih v mestu, v katero ni še nikdar stopil noben tujec. Glasilo se je, da stoji mesto na visoki, osamljeni in na vrhu ravni gori in da je ta gora nedostopna, razven po skrivnih stezah in dohodih, katere poznajo le prebivalci mesta. Noben Indijanec ni trdil, da je bil v mestu samem, a številni so trdili, da so videli goro in mesto iz daleč. Opisali so mesto kot bi ne mogel noben Indijanec opisati mesta, ki bi obstajalo izključno le v njegovi domišljiji. Južno-ameriški Indijanci nima posebnih živahne fantazije. Ničesar si ne more izmisliti. Lahko pripoveduje nevrjetne povesti in lahko pretirava, a vedno sem našel v svojih številnih izkušnjah, da je soliden temelj dejstva na dnu vsake povesti.

Vzemimo najprvo indijanske povesti kot so jih zaznamovali Doni v svoji starodavni frazeologiji.

Padre Cristobal, ki je skušal pokristijaniti Indijance, ki so še ostali živi po odhodu krutih Špancev, pravi v svojih "Novelas Famosas":

— Oni (Indijanci) so izjavili, da se dviga šest dni hoda od morja proti zapadajočemu solncu, visoka gora, popolnoma obdana od drugih, tako, da je ne more noben človek zapaziti iz daleč. Izjavili so, celo oni, ki so postali kristijani, ter so poznali greh pripovedovanja neresnice, da je bilo postavljeno na vrhu te gore veliko mesto, obstoječe iz lepih hiš iz kamena ter citadel velikega obsega in moči ter svetišči. V tem mestu je bivalo pleme mož, v koga mesto ni smel priti noben človek iz katerega drugega rodu.

Rekli boste, da so to legende, bajke in tako dalje. Dosti premalo dokazov, ki bi zajamčili resno vero v obstoj takega izgubljenega mesta. Stvar bi bila tudi taka, če bi ne bila v najnovejšem času potrjena na presenetljiv način ta starodavna povest.

Pred petimi leti je krožil neki ameriški armadni avijatik, nastanjen v Kanalskem ozemlju, visoko preko gozdov Dariena. Pod njim, več tisoč čevljev globoko, se je razprostiralo obširno morje zelenih gozdov, skozi katere so se vile reke. Sempatam je modrikasti dim, ki se je dvigal nad krošnje dreves, kazal navzočnost indijanske vasi, skrite pred pogledom od strehe džunglje. Vse je kazalo nepretrgano, divjo in neprodno skupino dolin, gričev in višjih gora. Naenkrat pa je prišel avijatik pozornostje zreti ter si menčati oči. Pred njim in daleč spodaj, na osamljeni, strmi gori, ločeni od ostalih, je stalo precej obsežno mesto.

Avijatik ni še nikdar preje čul starodavne povesti o izgubljenem mestu Dariena. Bil je le še malo časa v Panami ter ni nikdar prišel daleč proč od Kanalskega ozemlja. Za njega je bilo torej še bolj presenetljivo zagledati živo mesto na osamljenem gorskem vrhu kot če bi bil poznal povest o bajnem izgubljenem mestu.

Ves presenečen in poln začudenja se je spustil nižje. Zrak pa je bil nevaren in nepretrgani gozd ni nudil nobenega mesta, kjer bi mogel pristati, če bi ne bilo kaj v redu. Razventega pa mu je tudi prišla pohajati zaloga gazolina. Ni si upal spustiti se globoko, a celo v precejšnji višini je lahko videl hiše ter premikajoče

SKRIVNOSTNO IZGINOTJE.

Pred kratkim je neznanokam izginila šestnajstletna Miss Eleanor Aylesworth iz Binghamtona, N. Y.

se postave ljudi, ki so begali sranintja kot razburjene mravlje, kot da so preplašeni od pogledu na velikanskega ptica, ki je ropotal visoko nad mestom. Pogled na mesto je trajal le en trenutek. V naslednjem trenutku je že izgubil mesto iz pogleda. Ta pogled pa je zadostoval, da je lahko zajamčil svoje ugotovilo, da je bilo v mestu na stotine poslopij, očitno iz kamena ali katerega drugega solidnega materiala in d aprebivalci niso podobni Indijancem. Pisu tega članka je tudi povedal, da ni nobenega vidga prebivalci niso podobni Indijanci gora navpično iz gozda, sredi obširnega amfiteatra obstoječega iz drugih gora.

Ko se je vrnil, je avijatik objavil svoje razkritje, a edina pohvala, katero je žel za ta svoj čin, so bile porogljive pripombe njegovih tovarišev, ki tudi niso še nikdar čuli povesti o Izgubljenem mestu. Ker niso vedeli ničesar o Darienu in Indijancih, so rekli, da ni videl ničesar drugega kot panamsko vas ali indijansko taborišče. Indijanci pa ne grade kamnitih taborišč na gorskih vrhovih in nobene panamske naselbine ni na razdaljo stotih milj od dotičnega mesta.

Na razpolago imamo dosti močnih in logičnih znanstvenih razlogov, zakaj je tako mesto lahko skrito v Darienu. Mayas, ono čudno, starodavno, visoko civilizirano pleme, ki je postavilo velika svetišča in mesta v Jukatani in Guatemali, ki je zgradilo čudovito mesto Copan v Hondurasu, ki je ostalo, kot Izgubljeno mesto Dariena skozi stoletja pravkar znanstvenikom. — je imele svoje postojanke in predstraže daleč na jugu.

Kdo more trditi, da ni Izgubljeno mesto Dariena zadnja postojanka skrivnostnega Maya rodu? Kdo more reči, da ne žive na tem gorskem vrhu, varni pred vsakim zasledovanjem, zadnji člani tega skrivnostnega rodu? To je presenetljiva in zanimiva možnost.

Mene ni nikdo ustrelil iz zaseke, pohabil ali poslal nazaj. Seveda sem zadel na številne težkoče. Skoro nemogoče je bilo dobiti veslače in le povsem slučajno se mi je posrečilo dobiti dva spremeljevalca, dva pustolovska, napol divja Čimarun črna.

Ko smo veslali po reki navzgor, v notranjosti ozemlja divjih Kuna Indijancev, smo zadel v temi v neko kanoo in pet minut pozneje smo bili jetniki, sedeči v Kuna hiši ter obdani od grdo pobarvanih, divjih Indijancev. Čakali smo na pravorek ugodno. Dovoljeno nam je bilo ostati dva tedna, a z gotovimi omejitvami. Kjer koli bi hodil, me morajo spremljati

domačini. Fotografirati ne smem nikogar. Odločitev proti fotografiranju pa je bila razveljavljena, ker se mu je posrečilo prepričati domačine, da ne bodo slikani na gri, kot južno-ameriški Indijci, kojih slike so videli.

Lahko bi omalovaloval to povest, kajti izkazalo se je, da nimajo domačini niti najmanjšega pojma, kaj je kamera, kako izgleda in kako se jo uporablja.

Ti nepremagani, osamljeni Indijanci predstavljajo čudno, zanimivo in zagonetno pleme. Dobre rasti so, močni, svetlo-rumenkaste kože, posebnih oči z močnim mongolskim izrazom in če bi nosili obleko civilizacije, bi jih skoro vsakdo smatral za Kitajce. Tudi njih jezik zveni kot kitajski in obleka žensk se sklada z obleko kitajskih žensk. Oba spola se barvata od glave do nog z različnimi barvami in barvajo si tudi kroge krog ust in oči. Moški nosijo svoje lase dolge, zavrhane na eni strani navzgor. Dosti bolj inteligentni so ter izurjeni v umetnostih pletenja in izrezlavljanja kot katerokoli drugo panamsko pleme. Dosti manj primitivni so kot pleme Čokois, ki žive v bližini panamskih naselbinah Dariena ter so v stalnem stiku s civilizacijo.

Glede Izgubljenega mesta pa so Kuna domačini skrajno molčeči. Vsi so poznali povest o tem mestu, a niti enega nisem našel, ki bi trdil, da je kdaj videl to mesto. Izvedeli so povest o tem mestu od svojih očetov in prednikov. Vsi so vrjeli v obstoj mesta, a nikdo ni mogel povedati, kje se nahaja. Vsi so izjavili, da je nedostopno in vsi so soglašali v ugotovilo, da so prebivalci mesta strašna bitja. — bolj sovražni, bolj osabno in bolj divji kot Kuna Indijanci.

V svojem lastnem duhu sem bil prepričan, da so vedeli ti domačini dosti več o tem mestu kot so hoteli priznati in da je njih namen napolniti me s svojimi povesti s takim strahom, da bom opustil vsak nadaljni poskus, da ga najdem. Kadarkoli sem govoril z njimi o tem predmetu, so postali nemirni ter menjali med seboj nerazumljive besede. Na temlju tega sem prišel do prepričanja, da ni za Kuna domačine Izgubljeno mesto sploh izgubljeno.

Prepričan sem, da dobro poznajo kraj, kjer se nahaja to mesto in da bi me lahko povedli na kraj, odkoder bi lahko zrl na čudno skrivnostno mesto sredi neupiranih džungelj Dariena; na mesto, ki je mogoče zadnja postojanka Maya rodu ali pa skrivališče nepoznanega prvotnega plemena, vsebujoče neizmerne možnosti in zaklade za znanost, večjega pomena kot pa je bilo suho zlato, katero so Balboa in drugi Španci iskali zaman.

Žena najela morilca.

Izvanredno zanimiv proces v Brnu. — Najeti morilec je usmrtil častnika Karla Hanika. — K temu ga je prepovedala Hanikova mlada žena.

Ni še čehoslovaška javnost imela tako senzacionalnega procesa kakor je razprava, ki se je pričela pred porotnim sodiščem v Brnu. Na obtožni klopi misteriozna trojica: mlada lepa gospa Hilda Hanikova, njena mati Franja Charvatova in mladi stavbni asistent Jan Vesely, ki je lani 3. septembra zapeljan od krasne Hilde ustrelil Hildinega moža kapetana Karla Hanika. Popolna brezvestnost obeh obtoženk, njun demonični upliv na šibkega 19-letnega morilca, zagonetnost njegovih natur držijo potek razprave v tako privlačnih vezeh, da se stotine ljudi tepe za vstopnice v porotno dvorano in vse čehoslovaško časopisje posveča razpravi večko pozornost.

Hilda Hanikova, roj. Charvatova, je stara 22 let. Rodila se je na Dunaju, toda roditelja sta se kmalu po njenem rojstvu preselila v Zidenice pri Brnu, kjer je oče leta 1914 umrl. Vdova Charvatova, ki šteje zdaj 45 let, je ebe in hčerko vzdrževala kot porodna asistentka. Hilda je dovršila trgovsko šolo in dobila službo pri večji trgovki v Brnu. Razvijala se je v živahno lepoticno in že zgodaj je imela ljubimce. Leta 1921 se je lepoticca seznanila s kapetanom čehoslovaške armade Haniko, ki se je resno zaljubil vanjo in jo kmalu nato tudi poročil. Srečen je bil zakon spočetka, Hilda je bila od dne do dne lepša, kapetan Hanika mlad in poln rožnih predstav v domačem zatišju in obitelji. Toda pravi temperament njegove žene se je kmalu pokazal in Hildi ni bilo za domačo srečo. Ona si je želela veselega življenja, kavarn, barov, toalet. Mož ji je ustregel, kolikor je zmogel; merala pa se je pričela polniti, pojavili so se prvi spori, ki so se stopnjevali, dokler Hilda pred letom ni pretrgala vseh stikov z možem — zahtevala ločitev zakona. Ker mož, ki jo je imel navzile vsemu rad, v to ni pristal, se je Hilda odselila od njega in se odpravila na Češko, kjer je potovala od srodnikov do srodnikov. Tu se je začela najhlekomišnejša doba življenja mlade dame, ki je potovala okrog, in nihče ni vedel zalkaj, ki je živela potratno, in nihče ni vedel kako. Oglasila se je tudi v Novakovo pri obitelji Vesely in tu navezala nase bratranca Jana, ki je v kratkem času postal lutka v njenih rokah. Zaljubljen se je vanjo kakor dete in jo oboževal. Pred sodiščem jokaje pripoveduje, da jo je častil "kakor angelja".

Po nekaterih manjših pustolovstvih se je Hilda etabliirala v Pragi, propadala moralno in vzdrževala zveze z uplivnimi gospodi, posebno z nekim bančnim ravnateljem. Bratranec Janu Veselému je preskrbela službo stavbnega asistenta. Dospel je v Prago in postal stalni njen spremljevalec. Lepo ji je bil vdan, nič slabega ni videl na njenih sestankih v ponočnih lokalih in je sočutno verjel njenim neprestanim tožbam, da jo mož ovira v življenju, da jo zasleduje in jo bo nemara ustrelil. Ko je videla slabotnega zaljubljenega Jana dovolj zamotanega v svoje zanke, ga je vsakom vprašala: "Ali ga ne bi ti mogel spraviti s sveta?" — Jan Vesely je bil fasciniran: "Kako?" — "Ustreliti ga!" Tako so padle odločilne besede, Hildino nadaljno prigovarjanje je zadržilo zanjko. Nekega večera sta se odpeljala v Brno k materi, ki ji je Hilda razodela, da je Jan dal besedo... Mati je namreč bila s svojo hčerko ene misli, da treba Haniko ubiti.

Tragedija se je začela. Naba-viti je bilo treba browning. Jan je od Hilde dobil denar; preskrbela mu je tudi orožni list svojega znanca Zahranjčka, ki je Jana naučil ravnanja s samokresom. Toda Jan je omahoval, da sta ga Hilda in njena mati morali k odločitvi pripraviti z vsi

satansko spretnostjo. Jan se je končno odločil s trdnim sklepom, da po zločinu ustreliti tudi sebe. To je bilo ženskam zelo pogodu. Odobraval sta njegov sklep ter mu vestno svetovali, naj se pogodi v srec in Hilda mu je celo diktirala dvoje poslovnih pisem: prvo staršem, v katerem prosi odpuščanja, da je iz čiste ljubezni do Hilde, ki je povsem nedolžna, ustrelil njenega moža in sebe; drugo — Hildi, v katerem jo prosi, naj mu na grob nasuje evetja... Hilda in njena mati sta trumfirali. Odpravljen bo mož, odpravljen morilec in priča!

Sugestivni vpliv Hilde na mladega naivnega je bil naravnost fenomenalen. Točno po njenih vodilih je začel Vesely zasledovati kapetana Hanika. Dvakrat se je sestal z njim, toda med prijaznim razgovorom v katerem je Hanika vedno pripovedoval, kako ima svojo ženo rad, mu je naklep omahnul. Ko mu je Hilda nevoljno zagrozila, da se sama ustrelji, se je Jan naslednji dan, v nedeljo, znova odpravil za kapetanom, ki je bil na manevrih okrog Ujeda. Prišel mu je Hildine pozdrave, ki da bolha v Brnu. Bolezen žene je kapetana silno razburila. Zvečer okrog 7. je kapetan spremil Jana na kolodvor. Pot je bila ozka, kapetan je šel spredaj, Jan molče za njim. Nekako sredi poti potegne Jan molče samokres, izproži v bližini dveh korakov enkrat, dvakrat. Kapetan Hanika, zadet v glavo, se zakrilil z rokama in se zgrudil brez besede. Oblitega s krvjo ga je Jan zavlekel v krompir, nato pa pohitel na kolodvor. Strah pred smrtjo je prepričal, da izvrši še samomor.

Pred polnočjo se je Vesely vrnil v Brno in planil v stanovanje: "Ustrelil sem Karla!" Ženski mu nista verjeli, dokler jima nekoliko pomirjen ni izpovedal podrobnosti. Obe zadovoljni sta mu nato izročili nekaj denarja, da se je takoj odpravil nekam na Slovaško. Ni se dolgo zdrževal v Banské Bistrici, ko ga je dohitela tiralcica, kajti sum je naravno takoj padel na njega. Pri aretaciji je takoj priznal, toda dolgo je krivil samega sebe. Še le pozneje je povedal svojo resnico, nakar sta bili aretirani še Hilda in njena mati.

Obtožnica obsega 33 strani. Čitanje je okupiralo ves prvi dan razprave, a niti ne pojasnjuje vsega pekla. Ostala dva dneva, ki sta odmerjena zasliševanju, razkrivala strahotne podrobnosti. V svoji dolgi izpovedi je Jan, ves pobit in solzen, razodel Hildine mahinacije, med drugim tudi to, da je dvakrat skušala moža otrovati, a ji ni uspelo. Z ogromnim zanimanjem se pričakujejo nadaljna zasliševanja Hilde, ki je v preiskovalnem zaporu popolnoma usahnula in pričakuje poroda, ter njene matere, ki je pri naklepih imela prav odločilno besedo.

Tatvina v predilnici v Litiji.

Pred deželnim sodiščem v Ljubljani sta se zagovarjala Jože Podgoršek, delavec v predilnici, in njegova tovarišica Stefanija Kokalj. Podgoršek je ukradel 14 m dolg gonilni jermen, vreden 920 Din. Oba sta morala tatvino priznati, ker so dobili pri njihju ukradeno blago. Obsojena sta bila Podgoršek na 6. Kokalj pa na 1 mesec težke ječe ter morata plačati stroške in 125 dinarjev takse.

Izrabljanje vulkanske toplota.

Pomanjkanje kuriva v Italiji je občutno ne samo v vsakdanjem življenju, ampak tudi v industriji. Dočim so si pomagali v gornji Italiji z elektrofikacijo vodnih sil, skušajo v srednji in južni Italiji že dolgo let najti način, kako bi se izrabila vulkanska toplota. Poizkusi sam na sebi ni nov, toda praktična izraba vulkanske toplote se je dosedaj posrečila le v jakom majhnem obsegu. Prva taka naprava se nahaja v bližini Lardarella v Toskani, kjer izvirajo, v obsegu večjih kvadratnih kilometrov, iz zemlje vroče pare. Te pare so zmešane še z drugimi plini in vsebujejo tudi raztopljene borove soli. Prvi, ki so poskušali industrialno izkoristiti te prirodne sile, so bili knezi Conti. Prvi poizkusi so se začeli leta 1903. V zemljo so navrtali 120 do 150 metrov globoke luknje s premerom 20 do 40 cm. Iz teh lukenj so začele v kratkem času izvirati pare s pritiskom 2 do 10 atmosfer in s temperaturo od 150 stopinj do 109 stopinj C. Samo ena luknja je dajala na uro do 5000 kg pare. S to paro so poskušali gnati parni stroj, toda to se je ponesrečilo, ker je žveplena kislina, ki je bila v pari, uničila v kratkem strojne dele parnega stroja. Šele potem ko so odstranili iz par žvepleno kislino, se je posrečilo vzdržati stroje v obratu. Na ta način se je spravilo leta 1922 v obrat turbodinamo-stroj, ki daje 255 km za razsvetljavo tovarne za boraks v Lardarelli.

Pozneje so začeli vrtati globokejšje in širše luknje. Ena teh lukenj daje n. pr. 25.000 kg pare z 2 do 3 atmosferami. Toda tudi to je bila še vedno premala izraba in ko je izbruhnila svetovna vojna in je nastopilo veliko pomanjkanje kuriva, so se odločili knezi Conti izrabiti te vulkanske sile do skrajnosti. Navrtali so vnovič primerne luknje z dovoljenim premerom. Na te luknje so montirali tri turbodinamo-stroje, od katerih je vsak dajal po 3000 kilometrov. Turbin pa ne žene neposredno para, ki prihaja iz tal, marveč para se spelje po mnogostevilnih ceveh, ki se nahajajo v posebnih parnih kotlih, in kjer se popolnoma očisti. Ta para, ki ima približno 1.5 atmosfer, žene turbine. Iz pare, ki gre skozi omenjeni cevni sistem, se pridobiva boraks. Ta naprava daje izmenični tok 4500 voltov napetosti, ki ga potem transformirajo na 36.000 voltov. S to poslednjo napetostjo je izpeljan tok po petih elektrovodih za visoko napetost v Voltero Sieno. Livorn in Florencia, kjer ga na običajen način razdelijo med konzumente, ker se je sijajno obnesel, hočejo izrabiti na poseben način še druge vulkanske sile, med drugimi one v Campi, Flegrei pri Pozzuoli v bližini Neapeljske luke. Tam nameravajo vzditi dve kotle 30 do 40 m globoke v zemljo.

Izgubna sta

iz Ljubljane in sicer za vedno Peter Komarčenko iz Jekaterinoslava v Rusiji kot nevaren in predzrnat in pa za nedoločen čas ključ. pomočnik Karel Richter iz Trsta kot nevaren vlačugar in postopač.

SLOVENSKO-AMERIKANSKI KOLENDAR za leto 1924

V ZALOGI GA IMAMO ŠE SAMO PAR STO IZTISOV.

Kdor ga še nima, naj ga takoj naroči, da ne bo prepozno.

Cena 40 centov. Za Jugoslavijo je ista cena.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
82 Cortlandt Street New York

NESREČNA LJUBEZEN

E. N. — Za "Glas Naroda" poslovenil J. T.

(Nadaljevanje.)

Teta je obstala kot v tla vkovana. Jezno je pogledala in namršila oči, da se je fantiček stresel.

— Šema! Kdo je govoril o sliki?
— Gospodična Margareta — je zajecal ter pristavil: — Pa je rekla tiho, čisto tiho. Odgrni zaveso, teta! Prosim te, pokaži mi mater.

Orlova ga je pa prišla za rame ter ga pahnila skozi vrata.
— Ne, tista ženska, ki jo slika predstavlja, je mrtva in pozabljena. Nič ne sme motiti njenega grobnega miru. Ti imaš mater. Jaz sem tvoja mati. Ali te nisem dobro vzgojila? Jaz bom tvoja mati. Nobena druga...

Otrok je malo zajokal, toda njegovo srce je naglas kričalo: "Ti me nimaš rada, in vsled tega ne moreš biti moja mati". Zamolklo je zaskrbel ključ v ključavnici. Grofica Orlova je prišla fanta za roko ter ga odvedla v svojo sobo.

Tedaj je pa Danijel nekaj storil, česar ni bil storil še nikdar v svojem življenju.

Ni ostal v predsobi, kot mu je bila teta zapovedala, ampak se je splazil po mehkih preprogah, do njene spalnice, hoteč izvedeti, kam bo spravila ključ.

Položila ga je v malo škrinjo na polici nad njenim vzglavjem. Naslednjega dne je teta spodila nemško governanto. Domačemu učitelju je pa povedala, da se zanj naprej ne bodo več čitale maše zadušnice v sobi, kjer je knez umrl, pač pa v grajski kapeli.

Krog stolpov stare graščine je pihal mrzel jesenski veter. Vzhodno morje je burno butalo svoje valove ob breg. Šipe v oknih so zvenetale. Ob petih popoldne je bila že noč.

Po hodnikih so švigali služabniki in služabnice. Navidez so imeli čez glavo dela, pa so se kljub temu ustavljali po temnih ovinkih ter skrivnostno šepetali.

Grofica Orlova je bila nenadoma zbolela. Zdravnik je skomigal z rameni, nevedoč, kako bi pomagal bolnici, ki je v mrličji govorila o vsem mogočem.

Proti večeru se je nekoliko pomirila, začela je pravilne dihati, njene zbledene oči so se končno zaprle.

Služabniki so zagnili okna, privili luč ter odšli v predsobo.

Vse po gradu se je oddahnilo.

Vsakomur je bilo lahko pri srcu, ker se je zavedal, da bo ostala stara sitnica najmanj par dni v postelji. Odšli so vsaki po svojih potih, hoteč izkoristiti svojo prostost.

Tudi Danijela niso tako strogo nadzorovali kot ponavadi.

Nova francoska vzgojiteljica je odšla v temno, viharo noč na sestanek s Pavlom Fedorovom, učiteljem angleškega jezika Miss Jane, se je zatopila v svoj roman, nemški kandidat, ki je nadomestil odpuščenega nemške vzgojiteljice, se je pa zaklenil v svojo sobo ter začel polglasno prepevati študentske pesmi.

Miss Jane bi morala nadzorovati Danijela. Pa kakaj? Fantiček je bil tako tihi in miren, da bi človek lahko brez skrbi po cele dni prespal, dočim bi pazil nanj.

Miss Jane ni slišala, kako je Danijel zdrknil s stola, dospel do vrat ter izginil na hodnik.

Hodnik je bil razsvetljen, pa ni bilo nikjer nobenega človeka. Vrata v tetin salon so bila priprta. Danijel se je previdno splazil v spalnico. Teta je spala in globoko dihala.

Stopil je na stol ter previdno odprl škafčijo. Otiral je dolg in debel ključ. Samo enkrat ga je videl, pa ga je dobro poznal. V predsobi je gorela na mramornatem univallniku sveča. Vzel jo je s tresočo roko ter se odpravil v pritičje.

Topot ni poznal nobenega strahu. Lica so mu žarela, ko je vtaknil ključ v ključavnico. In vse svoje nežne, slabotne moči je moral napeti, da je zavrtel ključ in odprl vrata.

Hrepenenje, da bo videl sliko matere, se je bližalo v resnici. Zamislal je, mižal dolgo časa — zatem je pogledal in vstopil.

V.

V tem trenutku se ni spominjal strašnega prizora, ki ga je videl nekoč v tej sobi. Njegovo oko je stremelo po sliki, in njegova olinja želja je bila, dvigniti temno zaveso ter se naučiti ob pogledu na tisto, ki je bila osvobodila vse njegovo srce.

Zumaj je divjal vihar, strahovito pretresal oknice, v kamnu je zvižgalo, za lesenimi opazi so se podile miši.

Danijel se pa ni za nič brigal. S slabotno roko je odgrnil volnasto zavesto. Zagledal je kosček pozlačenega okvira, temnečeno ozadje ter del belkastega oblčila.

Skušal je odgrniti vso sliko, pa je bil revček preslah. Skušal je primakniti velik izrezljan stol. Zastonj — ni bilo toliko močan. Vse žile so se mu napele, pot mu je curkoma curljala po licu, toda njegova moč je bila preslaba.

Končno je pa privlekel pod sliko majhen trinožen stoliček. Splazal je nanj. V desnici je držal svečo, z levega je pa odgrnil težko zaveso.

Kot začaran se je zazrl v sliko lepe žene. Torej to je bila njegova mati, po kateri je tako dolgo hrepenel.

Globoko je sopesl. Prevedika je bila nežnost, da bi jo mogel pojmiti.

Kako lepa je bila, kako mila, kako prijazno se mu je smehljala! Nalik svetniškemu siju so obrobili njeni zlati lasje deviški obraz. Zdelo se mu je, kot da hoče izpregovoriti nema slika na tisoce prijaznih besed, katerih je revšč tako grozno potreboval.

Zdelo se mu je, da je slika oživila in da mu neslišno govori: Prav nepa hvala, fant moj, da si prišel mater pogledat.

Danijel ni prežrl nobene slikarjeve poteze, njegov pogled se je vedno in vedno vračal k ljubemu obrazu, njegovo srce je hrepenelo po objemu ljubice matere.

Poljubiti je hotel dragi obraz, samo enkrat poljubiti, kot drugi poljubljajo svoje matere.

Ko je pritisnil ustnice na mrzlo platno, ga je nekaj čudežnega izpreletelo. Zdelo se mu je, da ni več sam in osamljen, ampak da je našel ono, po čemur je hrepenel.

— Draga mati, — je vzklil ter razkril roke. Vsled nagle kretanja se je pa stol pod njim zazibal, podplat se mu zdrsel po baržnustni blazini, omahnil je ter težko padel na trda tla.

Svečnik mu je zletel iz roke, v sobi je zavladala tema.

(Dolgo prihodajš.)

Kako so klonili tilniki.

Ivan Matičič.

Bilo je v tistih razžganih dneh, ko so se ukirili tilniki, zaščitile noge, ko so omahale, obstale žanje na polju, kosci v travi, ko je obstalo vse delo. Pastir je pabegnil od črede na paši, gospodar je zapuščal svoj dom, delavci bežali iz tovarne, poslavljali se od svoje družine. Ves narod je vztrepetal.

V kavarno je prišel velik fant, pijan in vroč. Srčno je gledal okrog sebe, pristopil k družbi znancev in udaril ob kamenito mizo:

"Kaj me gledate tako črno? Me mar ne poznate?"

"Pameten bodi, Groznik!"

"Kako naj bom pameten v teh zločinskih dneh!"

"Psst!"

"Ste tudi vi strahotepci? Kako hinavsko zavijate oči!"

"Noriš, Groznik!"

"Na jaz, državnik norijo!"

"Molči in sedi!"

"Zapojmo! Kdo nam kaj more!"

Razprostrl je roke in pričel peti s hreščecim in trdim glasom:

"Hej Slovenci, naša reč —"

"Psst!"

"Bodi vendar pameten!"

"Groznik, lepo te prosim!"

"— slovenska živo klje —"

"Moči!"

"Norec!"

"V nesrečo rineš!"

"— dokler naše verni sree —"

"Psst!"

"Saj je blazen!"

"— za naš narod bje!"

Po kavarni je zašumelo. Vse je postalo nemirno, vse vstajalo, klicalo natakarija, v naglici plačevalo, mašilo ušesa, zapuščalo lokal...

— Živi, živi, duh slovenski —

Prihiti so natakariji in se zaglani vanj:

"Ali ste blazen? Vso kavarno spravite v nesrečo! Vse goste ste nam izgnali!"

"— bodi živ na veke!"

"Zo božjo voljo, človek!"

"— Grom in peklo —"

"Spravite se ven! Mi nismo krivi, če pride nesreča!"

"Hahaha! Le bežite, strahotepci! Vsi bežite, hinave! Resnice se bojite, strah vas je vesti! Vaš strah je lažnjiv, lažnjiv vaš beg!"

Zdaj se obrnil do mladega vojaka, ki je edini še ostal:

"No, kako pa ti, fant, ne bežiš, te ni strah pred mano?"

"Nikogar se ne bojim, lahko zapojeva še eno!"

"Prav imaš. Natakari, prinesi nama kave, črne, strupene, da zamori vse slabosti v nas! Vidiš, fant, kako je vse bežalo!"

Odkritostnega človeka se danes vse ogiba kakor gobaveca, vse beži pred resnico v teh dneh. Sami se varajo, sami sebi lažejo, pljujejo si v dušo, a oči povešajo v tla in se bojujejo svojih lastnih mišl, sramujejo se lastne besede.

Glej, fant, te oborožene trume! Kam gredo? Ali veš, kam jih ženejo? Te trume, oborožene, a vendar vključene. Te trume sužnjeve, ki jih je vključila njih lastna nemoč. Jej, te zaslužene slabosti; vsi so ene misli, vsi mislijo eno, vsem vrta v sreu ena želja, a vendar ravnanje drugače. Pokonej korakajo, v rokah tiščijo orožje, s katerim gredo da pobijejo to svojo edino misel in zamorejo to edino željo. Kdo žene te slabosti; nihče, sami sebe ženejo. Ti me razumeš, saj sva sama, ne bojiva se nikogar."

"Ko si tako krepko pel tisto nevarno himno, je vse bežalo od tebe in tudi jaz sem nameraval pobegniti, a sem se sramoval pljunuti v svojo lastno dušo, — zato sem ostal. Slutim strašno trpljenje, ki ti las čaka in ki ne bo nikomur prizaneslo. In če bomo varali sami sebe pobijali resnico, ki jo občutimo z vsakim utripom — tedaj našemu gorju ne bo mej. Kam gredo te trume sužnjeve, praviš? Do spoznanja resnice gredo, do spoznanja samega sebe, same vase gredo."

"Ko sem pel, so kričali, da sem pijan, da blaznim, pa sem jim videl prav v dušo, ko so bežali od mene, poznal sem njih laž in se bolj glasno sem jim govoril resnico, ki jih je bila po glavi. Nisem pijan, bolan sem in strah me prešinja, ko vidim povsod same slabosti. Kako smo slabi mi vsi, druge se bojimo, ne upamo si pogledati v oči. Če si že hraniš ne upamo, če nas je strah že lastnega glasu, vsaj v oči si pogledajmo, bratje po duhu in krvi, povejmo si s pogledom, da so naše misli čiste in složne. Ne glejmo se črno, ne zavijamo pogledov!"

"Rekel si, da sva sama, da se nama ni treba bati nikogar. Kako si drzen! Ne zaupaj danes nikomu, niti svojim besedam, niti svojemu sreu, ki je prepošteno in te izda. Te mize se boj, tebi tihih ten se boj — danes je vse vohunsko, odpovedal prežijo nate dohni krepilji, da se ti započijo v tilnik. — Psst!"

Ta hip pristopi k mizi neznanec in reče hladno in resno:

"Prosim, legitimirajte se!"

od mene, poznal sem njih laž in se bolj glasno sem jim govoril resnico, ki jih je bila po glavi. Nisem pijan, bolan sem in strah me prešinja, ko vidim povsod same slabosti. Kako smo slabi mi vsi, druge se bojimo, ne upamo si pogledati v oči. Če si že hraniš ne upamo, če nas je strah že lastnega glasu, vsaj v oči si pogledajmo, bratje po duhu in krvi, povejmo si s pogledom, da so naše misli čiste in složne. Ne glejmo se črno, ne zavijamo pogledov!"

"Rekel si, da sva sama, da se nama ni treba bati nikogar. Kako si drzen! Ne zaupaj danes nikomu, niti svojim besedam, niti svojemu sreu, ki je prepošteno in te izda. Te mize se boj, tebi tihih ten se boj — danes je vse vohunsko, odpovedal prežijo nate dohni krepilji, da se ti započijo v tilnik. — Psst!"

Ta hip pristopi k mizi neznanec in reče hladno in resno:

"Prosim, legitimirajte se!"

Slovenski rudarji nemškutarijo.

Iz Tabovejli poročajo: Zadnje čase je ob plačilnih dnevih po goščinah in raznih zabavah slišati prepevanje nemških pesni, kakor "Deutschland über Alles", "Mein schönste Österreich" itd. Pojejo jih slovenski rudarji, ki so pršli po stavki iz nemških krajev, kjer so se navzili znane burševske vzgoje. Dolžnost trbovilskega zavednega delavstva kakor tudi ostalih domačih bi bila, da pomeč nevedneže, da je tako početje ne samo v njihovo sramoto, ampak tudi ostalom delavstvu. Upamo,

da kmalu preneha takšno surovo žaljenje narodnega čuta zavednih ljudi, in to tembolj, ker nemškega vpitja nismo bili vajeni niti ob najhujšem pritisku avstrijske ger-manizacije v preteklosti.

ALI JIH ŽE IMATE? NOVE REKORDE

KVARTET POJE GLASBENO DR. LJUBLJANE:

24015 (Ciganska sirota, (Slanca — — — — — 75

24001 (Pod oknom, (Pri zibel — — — — — 75

24002 (Naš macek, (Po celi vasi lučke ni — — — — — 75

24003 (Jadransko morje, (Cemika — — — — — 75

24007 (Slabo sveža je brlela, (Oj ta soldaški boben — — — — — 75

24009 (Prav lepo mi peje črn, kos, (Koj pricem na sred vasi — — — — — 75

24009 (Pogled v nedolžno oko, (Razstank Hraboslov — — — — — 75

14016 (Pozdrav iz Gorjanskega, Val, (Mariborski valcer, Valček — — — — — 75

24013 (Godba, (Godba) — — — — — 75

24013 (Ohiska krastica, Marš, — — — — — 75

24014 (Bleški valčki, Valček, — — — — — 75

24014 (Slovenska četvorka, Marš, — — — — — 75

14014 (Josefina polka, Godba, (Staberje polka, Godba, — — — — — 75

14009 (Ne zapusti, Valček, — — — — — 75

14009 (Vesela Tirolka, Valček, — — — — — 75

14009 (Vedno sveža, Šotš, — — — — — 75

14009 (Lepa Alfi, Valček, — — — — — 75

SAMOSPEVI IZ LJUBLJANSKE OPERE:

24005 (Sezidal sem si vinski hram, (Podčelnica, — — — — — 75

24006 (O te ženske, (Ljubljanski postrežnik, — — — — — 75

24010 (Oj zlata vinska kaplja ti, (Izbršimo to, — — — — — 75

KOMIČNE PRIPOVEDKE:

24004 (Kako je krjavelj hudiča presekaj (Kjavelj na stemenicah, — — — — — 75

24011 (Legionarij, — — — — — 75

24012 (Osel in bog, (Jože s Poljan za pričo not dan, 75

Te slov. plošče so narejene v starem kraju. So jako glasne in jih morete igrati na vsakem gramofonu. Zalogo imam veliko ter jih pošiljam na vse kraje Zdravniških držav, Cene končno 75c. Poštino plačam jaz. Garantiram hitro postrežbo. Pri naročilu priložite Money order.

VICTOR NAVINSHEK

331 Greeve St., Conemaugh, Pa.

Nenavadne razprodaje -- -- samo dva meseca.

W. Rogers kombinacijska posoda za sladkor z 12 čajnimi žlicami

Dve krani popolni zavesi za dve okni

Banica ura z nihalom. Vse za polovico cene samo \$6.75

MI nudimo to nenavadno razprodajo skoraj za polovico ceno—samo tekom dveh mesecev. W. Rogers srebrna krasna posoda za sladkor—krasne dipkaste zavese in banica ura z nihalom. Vse to prodajamo brez dobička, ker hočemo več prostora za blago, katero smo ravno dobili iz tovarne ter ga moramo takoj spraviti. Ta krasna 4 krat posrebrnena W. Rogers srebrna posoda za sladkor ima krog znotraj za 12 žlic. Na vrhu ima krasnega izreznega ptička. Vanjo gre dva funta sladkorja. Napravljeno je tako umetniško, da bo okrasila vaš dom ter jo bo vsakdo občudoval.

Dve popolni krasni dipkasti zavesi za dve okni, ročno delo v krasnem stilu in vzorcu iz dobrega blaga in jako močno. Če jih obesite na vaša okna, bodo okrasile vsa vaša dom. One gospodinje, ki so jih že kupile od nas nam pisarju zahvalna pisma ter pravijo, da se čedijo njihovi izdeljavi in izgledu. Banica ura z nihalom je jako lepa in uporabna.

Za te predmete bi morali plačati v drugi trgovini najmanj \$15.00; dočim jih dobite od nas tekem teh dveh mesecev razprodaje za samo \$6.75. Vsaka gospodinja ki želi kaj lepega za svoj dom, naj bi kupila posodo za sladkor, 2 popolni zavesi za dve okni, in mi smo prepričani, da bo ponosna na ta nakup. Prepričani smo, da vam bodo vaši prijatelji zavidali, kakorhitro bode videli. Izkoristite to ponudbo dokler je čas in pošljite z vašim naročilom 5c v znakah ali srebru. Ostanek boste plačali ob sprejemu. Zadovoljstvo garantiramo ali pa denar nazaj. Pišite na:

UNION TRADING CO., 1029 Mitchell St., Dept. 20, Milwaukee, Wis.

Potrebna knjiga za pravilno priučenje angleškega jezika, z naveti kako postati ameriški državljan.

Slov.-Angleška Slovnica

Obsega sledečo:

Prvi del: GLASOSLOVJE.

Drugi del: OBLIKOSLOVJE.

Tretji del: VAJE.

Četrti del: POGOVORI IZ VSAKDANJEGA ŽIVLJENJA.

Peti del: SLOVENO-ANGLŠKI BESEDNJAK.

Besti del: VPRAŠANJA IN ODGOVORI katere mora znati vsakdo pri nabavi državlanskega papirja.

Vse angleške besede so navedene, kako se pišejo in kako se pravilno angleško izgovore. Iz te knjige je mogoče vsakemu priučiti se angleščine brez učitelja.

Knjiga je trdo vezana, vsebuje 250 strani. \$1.50

cena s poštnino

Slovenic Publishing Company

42 Cortlandt Street : : New York, N. Y.

Kretanje parnikov - Shipping News

26. marca: Bremen, Bremen.

27. marca: Duple, Genoa.

28. marca: La Savoie, Havre; Pres. Harding, Cherbourg; Orca, Cherbourg, Hamburg; Andania, Cherbourg.

2. aprila: Berengaria, Cherbourg; Paris, Havre.

3. aprila: Albert Ballin, Hamburg.

6. aprila: Majestic, Cherbourg; Tyrhenia, Cherbourg; George Washington, Cherbourg.

9. aprila: Mauretania, Cherbourg.

12. aprila: Leviathan, Cherbourg; Olympic, Cherbourg; Veendam, Cherbourg.

16. aprila: Aquitania, Cherbourg; Chicago, Havre.

19. aprila: Homeric, Cherbourg; Ausonia, Cherbourg; Pres. Roosevelt, Cherbourg; New Amsterdam, Rotterdam; Rochambeau, Havre.

23. aprila: Paris, Havre; Berengaria, Cherbourg.

26. aprila: Majestic, Cherbourg; Albania, Cherbourg; Pres. Harding, Cherbourg; Orduna, Cherbourg; Cleveland, Hamburg.

29. aprila: Republic, Cherbourg.

3. aprila: Mauretania, Cherbourg.

3. maja: Leviathan, Cherbourg; Olympic, Cherbourg; Pres. Wilson, Trst; La Savoie, Havre; Orca, Cherbourg.

7. maja: Aquitania, Cherbourg; Belgeland, Cherbourg.

10. maja: Homeric, Cherbourg; America, Cherbourg.

14. maja: Paris, Havre; Martha Washington, Trst; Berengaria, Cherbourg.

15. maja: Albert Ballin, Cherbourg in Hamburg; Stuttgart, Bremen.

16. maja: Majestic, Cherbourg; Orca, Cherbourg; Veendam, Bologne; Pres. Roosevelt, Bremen.

21. maja: Leviathan, Cherbourg; Olympic, Cherbourg; Tyrhenia, Cherbourg; Colombo, Genoa.

24. maja: Leviathan, Cherbourg; Olympic, Cherbourg; Tyrhenia, Cherbourg; Colombo, Genoa.

27. maja: Reliance, Cherbourg in Hamburg; York, Bremen.

28. maja: Aquitania, Cherbourg.

30. maja: America, Genoa.

31. maja: Homeric, Cherbourg; Conte Verde, Genoa; Pres. Harding, Cherbourg.